

**JMG – INSTITUTIONEN FÖR
JOURNALISTIK, MEDIER OCH
KOMMUNIKATION**

INNOVATION OCH LEGITIMITET

En diskursanalys av de svenska
landstingens innovationsstrategier

Ann Bergermo

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Medie- och kommunikationsvetenskap, MK1500
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2016
Handledare:	Magnus Fredriksson
Kursansvarig:	Malin Sveningsson

Abstract

Uppsats/Examensarbete:	15 hp
Program och/eller kurs:	Medie- och kommunikationsvetenskap, MK1500
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht/2016
Handledare:	Magnus Fredriksson
Kursansvarig:	Malin Sveningsson
Sidantal:	49
Antal ord:	17 007
Nyckelord:	Legitimitet, diskurs, innovation, landsting, strategisk kommunikation

- Syfte:** Mot bakgrund av det ökade användandet av begreppet innovation i dagens samhälle är syftet med studien att undersöka hur de svenska landstingen legitimerar sina innovationsstrategier genom språket samt hur de hanterar konflikter mellan olika typer av legitimitetsanspråk.
- Teori:** Studiens teoretiska utgångspunkt är Van Leeuwens legitimeringsteori. Teorin är vald utifrån syfte och sammanhang.
- Metod:** Diskurs-/ kvalitativ textanalys, studien har genomförts utifrån Van Leeuwens metod och teori kring kommunikation, diskurs och legitimering.
- Material:** Materialet som undersökts är de svenska landstingens innovationsstrategier.
- Resultat:** Resultaten visar att det förekommer flera olika legitimeringsanspråk i de studerade dokumenten, i texterna hänvisas det till aktörer på högre nivå, bemyndigande genom personer och hänvisningar till organisationer som har makt sker genom att aktörerna direkt eller indirekt talar om hur landstingen ska arbeta. Detta sker bland annat genom spridning av definitioner. Genom resultaten märks det att både normer och bakomliggande diskurser ligger till grund för hur landstingen beskriver sina innovationsstrategier. De moraliska värderingar som syns mest är kopplade till kreativitet, samarbete och lärande. Att vissa områden presenterades i lägre grad i enskilda dokument, t ex beskrivningen av organisationens arbetsätt gav kunskap för analysen då det kan ses som resultatet av konflikt mellan olika legitimitetsanspråk. De olika valen av perspektiv som jag kunnat uppfatta visade på två idealtyper, den värderingsstyrda organisationen med ett större lokalt fokus samt den rationalitets-/målstyrda organisationen med mer fokus på globala utmaningar. Slutligen uppfattar jag att den förändrade och utvidgade innebörden av begreppet innovation gjort att konflikten kring olika legitimeringsanspråk kan diskuteras.

Executive summary

The study's purpose was to investigate how the county councils of Sweden legitimize their innovation strategy documents through language and how they handle conflicts between different types of legitimacy claims. As Sweden has a high status as an innovative nation and because innovation often is seen as a success factor, it's interesting to understand how the county councils legitimize their innovative efforts through language. The county councils have a complex mission and the documents are interesting as they formulate objectives that are part of the basis for the region's business and its priorities. The choice of discourse analysis as method for the study had several reasons, two of them was the county councils complex assignments and that it requires careful reading to understand the underlying meaning in the texts. The various types of legitimation; authorization, moral values, rationalization and myths are relevant to the study, as the county councils must relate to other agencies and as the mission includes many different kinds of purposes. Another reason for the choice of method is because the concept of innovation has evolved and as it has gained widespread use. The tool of Van Leeuwen provides the opportunity to study power relations and social relations that are important in institutionalized contexts. The results of the study shows that legitimation by Authority is often used, it gives confidence to refer to f.e. EU, Vinnova and the government. It also shows that the county councils follow established norms for how innovation should be conducted. Legitimation through moral values is done as the county councils legitimize their innovation strategies by explaining their work, who will be involved, various forms of cooperations eg. Creativity and learning are also important arguments. Legitimation through rationalization means that county councils presents goals and what will be the impact of them, f.e. it is about to meet competition and thereby create growth. Legitimation through myths are not always easy to detect, formulations that gives a sense of problems or opportunities are used to create driving force to the reader. Conflicts between the different legitimacy are common, legitimation by Authorization is typical of the documents, but depending how they describe their work, they present a more or less local or global perspective, as I understand associated with more or less emphasis on rationalization or moral values.

1. The county councils that are legitimizing both through rationalization and moral values. Local acceptance presented with a focus on people and the climate for innovation.
2. Purposes on both rationalization and global social challenges with focus on economic motives and rationalization, which are often formulated by reference to other authorities.

Some examples of how to understand the different ways to legitimize innovation strategies are: It is not possible to completely avoid following EU guidelines and the national innovation strategy. Some of the county councils describes a strive for financial security as a survival strategy. Innovation can be used as a platform to involve people with different skills and experience in the development of society. Innovation signal that knowledge is important and stories are sometime used to warn, "what if we do not .." and to motivate, "give confidence and create commitment".

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Landstingen och andra aktörer	4
2.1 Landstingens uppdrag	4
2.2 Dokumenten	5
3. Innovation	8
3.1 Definition	8
3.2 Utveckling av begreppets innebörd.....	9
4. Legitimitet.....	10
4.1 Ett sätt att studera samhället.....	11
4.2 Fyra typer av legitimitet	11
4.2.1 Legitimering genom bemyndigande	12
4.2.2 Legitimering genom moraliska värderingar.....	13
4.2.3 Legitimering genom rationalisering.....	14
4.2.4 Legitimering genom myter.....	14
4.3 Kontextens betydelse	15
4.4 Att förstå konflikter mellan olika anspråk	15
5. Syfte och frågeställningar	17
5.1 Avgränsningar	17
6. Metod	18
6.1 Val av metod	18
6.1.1 Kontexten	18
6.1.2 Ett begrepp i förändring	18
6.1.3 För att förstå normer och bakomliggande värderingar.....	18
6.2 Tillvägagångssätt.....	19
6.3 Tillförlitlighet och generaliserbarhet.....	21
6.4 Etiska överväganden	22

7. Resultat och Analys.....	23
7.1 Allmänt om texterna.....	23
7.2 Fyra typer av legitimering.....	26
7.2.1 Legitimering genom bemyndigande	26
7.2.2 Legitimering genom moraliska värderingar.....	29
7.2.3 Legitimering genom rationalisering	32
7.2.4 Legitimering genom myter.....	36
7.3 Konflikter mellan olika legitimitetsanspråk.....	39
8. Slutdiskussion	43
Referenser	46

Bilaga 1 **Analysverktyg**

Bilaga 2 **Studieobjekt**

1. Inledning

”Svensk succé – näst bäst i världen på innovation – Sverige och Finland når topplaceringar i rankingen över världens mest innovativa länder. De har dock en bit kvar till vinnaren, som har dominerat listan sex år på raken”. En sådan rubrik kunde man läsa i Svenska Dagbladet i september 2016. I beskrivningen av Schweiz som toppar listan för sjätte året i rad nämns deras förmåga att förvandla nyskapande idéer till kommersiellt framgångsrika projekt och att de är en kunskapsekonomi med ett av världens högsta BNP per capita.

I dagens samhälle ses utveckling och förbättring av produkter och tjänster som en framgångsfaktor, innovation har blivit ett begrepp som förekommer i allt fler sammanhang och ofta förutsätts det att innovation skapar värde för samhället, företag och individer (Regeringen).

Att Sverige betraktas som ett av världens mest innovativa länder beror bland annat på att det görs stora investeringar i forskning och utveckling, konkurrensen hårdnar dock och för att Sverige ska behålla sin position krävs en kraftsamling. *”Fokus på mer innovation, fler innovativa tillväxtföretag och fler jobb ur de investeringar som staten gör i forskning och utveckling behövs för att innovationerna ska komma till nytta och bidra till hållbar tillväxt”* skriver Regeringen på sin hemsida den 16 september 2016. Det faktum att studier visar att organisationer med hög innovationsförmåga har den högsta omsättningsökningen gör också att innovation betraktas som någonting viktigt (EU). Enligt Florida är kreativitet den viktigaste förmågan i kunskapsekonomin och att vara kreativ innebär att kunna se och utveckla nya möjligheter (Florida 2002). På samma sätt menar Robinson and Schroeder (2014) att *”idérevolutionen”* skapar högpresterande och samarbetande organisationer, de kallar det en revolution eftersom det påverkar människors delaktighet och hur organisationer bedriver sin verksamhet. Det förändrar relationen mellan chefer och medarbetare menar Robinson and Schroeder (Holt 2010:3).

Drucker (1993) har också skrivit om kunskapens viktiga roll i den nya ekonomin, liksom Friedman (2007) and Florida (2002, 2005) påstår han att vårt samhälle nu befinner sig i en era av kreativitet vilket gör att människan är den största tillgången. De menar att kreativitet är en nyckelfaktor för innovation och för att uppnå andra resultat inom såväl ekonomiska som sociala sammanhang (Holt 2010:16-17).

Dessa olika förväntningar på kreativitet och innovation skapar ett institutionellt tryck och normen förstärks bland annat även genom att ett nationellt innovationsråd är tillsatt och att det finns en särskild myndighet för innovation i Sverige. Innovation är institutionaliserat, det betraktas som någonting mer eller mindre naturligt i organisationers vardag (Furusten 2007:117-118). Det är *”en standard”* utan att vara tvingande, ett tryck men ingen lag, att inte följa normen kan innebära att man förlorar förtroende

(Furusten 2007:101). Utifrån att innovation betraktas som viktigt så finns det dock inte något entydigt svar på varför det är viktigt. Holt hävdar i sin avhandling *"The promise and peril of innovation"* att innovationsdiskursen används som styrform i en alltmer konkurrensutsatt global ekonomi. Han menar att detta konstruerar ett upplevt tvång om nytänkande vilket i sin tur ligger till grund för jämförelser och därmed en ständig strävan efter utveckling, innovation och kreativitet (Holt 2010).

Att organisationer ska uppträda precis som andra är inte en självklarhet men det finns en förväntan på att man ska sträva efter att efterlikna de goda exempel som finns inom ett visst område. De exempel som betraktas som framgångsrika får denna status oftast på grund av ekonomiska resultat och marknadsandelar och det är dessa organisationers arbetssätt som betraktas som rationellt att imitera. Att se tillväxt och utveckling som positivt är det moderna samhällets ideal. (Furusten (2007:73). Vad som betraktas som rätt och fel är ett socialt konstruerat tankesystem som ser olika ut i olika delar av samhället, organisationer styrs av normer och de agerar på det sätt som de uppfattar som mest passande i en viss situation, på så sätt skapas mening (Fredriksson och Pallas 2013:5).

Då Sverige har fått en hög status som innovationsnation är det intressant att förstå på vilket sätt de svenska landstingens kommunikation bidrar till att legitimera innovationsarbete. Studiens syfte är att undersöka hur svenska landsting legitimerar sina innovationsstrategier genom språket och hur de hanterar konflikter mellan olika typer av legitimitetsanspråk.

Landstingens uppdrag är att ta beslut om inriktning, verksamhet och ekonomi i sin region, uppdraget är komplext eftersom det innefattar många olika delar och innovationsdokumenten berör övergripande mål och samhällsutmaningar på olika nivåer. Kommunikationen förväntas passa in i övrig kommunikation som landstingen producerar och ökade krav på professionalisering och effektivisering (Fredriksson och Pallas 2013) är också en faktor som påverkar materialet.

Landstingen är regionala självstyrande enheter och dokumenten ligger till grund för såväl ekonomiska som andra prioriteringar som påverkar hur resurser används i samhället. Då innovation ofta ses som lösningen på stora samhällsutmaningar och eftersom det satsas stora resurser på innovation både på nationell och lokal nivå så har landstingens tolkning av innebörden och hur de förmedlar budskapen vidare en viktig roll för vårt samhälles utveckling. Dokumenten påverkar vilka områden som blir prioriterade och hur arbetet organiseras.

Denna studie är intressant och relevant eftersom innovationsstrategierna påverkar många i och kring landstingen, dvs offentlig sektor och i de fall landstinget även benämns som region även andra intressenter i regionen. Utifrån hur innovationsstrategin framställs språkligt skapas uppfattningar som påverkar beslutsfattande och prioriteringar i t ex hälso- och sjukvården, bilden som presenteras betraktas i många fall som en sanning.

Enligt Bergström och Boréus påverkar språket hur människan ser på världen och vilka normer som blir gällande i olika sammanhang. Genom språket beskrivs också maktförhållanden och sociala relationer vilket är en del av den institutionaliserade världen (Bergström & Boréus 2005).

Texterna har också en funktion som påverkar organisationens syn på sig själv och hur externa intressenter uppfattar dem och deras verksamhet. Att synas och att bli sedd som kompetent kan förstärka självförtroendet och anseendet. Språket påverkar också hur innovationsbegreppet utvecklas. Texternas påverkan kan även inbegripa vad som ses som värde och eftersom innovation ofta definieras som ett sätt att skapa värde är detta intressant att försöka förstå. Genom att analysera dokumenten med hjälp av legitimitetsteori vill jag förstå hur texterna bidrar till att förklara innovationsstrategierna för att de ska uppfattas som rimliga och därmed bli accepterade.

Dispositionen av uppsatsen ser ut enligt följande; Landstingen och deras uppdrag samt några andra aktörer presenteras inledningsvis därefter ges en översiktlig bild av innovationsbegreppet. Vidare presenteras studiens teorier och metod följt av kapitlet som redogör och analyserar resultaten. I slutdiskussionen diskuteras studien och exempel på tänkbar vidare forskning presenteras.

Analysmall och redovisning av de studerade dokumenten hittas i bilaga 1 och 2.

2. Landstingen och andra aktörer

Det finns många organisationer i samhället som har till uppgift att göra saker på ett visst sätt, bland annat stater, myndigheter, EU och FN. Dessa aktörer producerar information, regler och tjänster som ska skapa värde för andra vilket bidrar till både formella och informella samhällsstrukturer. Ett annat exempel på likande organisation är OECD som är en så kallad metaorganisation vars främsta uppgift är att producera information för medlemsländernas förvaltningar, idag har OECD 35 medlemsländer och de har samarbete med ytterligare nationer i olika delar av världen. Furusten skriver att deras uppdrag innebär en samordning av resurser utifrån marknadsmekanismer snarare än hierarki och byråkrati (Furusten 2007:46-47). Centralt när det gäller denna typen av institutioner är enligt Scott (1995) att de betraktas som legitima av omgivningen (Vaara 2014:501).

2.1 Landstingens uppdrag

Landsting- eller regionfullmäktige är det högsta beslutande organet på regional nivå, fullmäktige representerar befolkningen och tar beslut i landstingens och regionernas viktigaste frågor. Uppdraget innebär bland annat att de tar beslut om inriktning, verksamhet och ekonomi samt beslutar om förvaltningens organisation och verksamhetsformer. Landstingsfullmäktige eller regionfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och väljer ledamöter. Varje nämnd ansvarar för ett visst ansvarsområde, några exempel på nämnder som finns i många landsting och regioner är hälso- och sjukvårdsnämnder och kulturnämnder. Eftersom landstingen och regionerna själva bestämmer vilka nämnder de vill ha är detta organiserat på olika sätt runt om i landet. Nämndernas arbete är att ansvara för den löpande verksamheten inom landstinget eller regionen, de förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige och genomför beslut som har fattats i fullmäktige (SKL.se). I styrning och ledning av offentlig sektor krävs öppenhet och det ställs höga krav på att verksamheten agerar i enlighet med lagar, regler och sitt uppdrag.

När det gäller innovation i offentlig sektor beskriver Wegener hur det måste förstås i förhållande till nytta för verksamheten, till personalens värderingar samt till värden förknippade med imperativet Innovation. I artikeln ”Public sector innovation: value creation or value loss?” föreslås en demokratisering av begreppet innovation och Wegener betonar vikten av att se alla olika aktörer som inbegriper innovationsprocesser. I artikeln påpekas behovet av att bygga förändring och innovation på befintliga kunskaper, rutiner och värderingar. Hållbar innovation handlar inte om stora förändringar, snarare är innovation knutet till värderingar i konkreta situationer skriver hon. Motiv och värderingar är nödvändigt för medarbetare att förhålla sig till då de ska förstå innovation. Deras värderingar och visioner måste inkluderas i organisatoriska förändringsprocesser. Medarbetarnas perspektiv på innovation utifrån deras kunskap, värderingar och visioner ger riktlinjer för vad som kan och ska

förändras eller bevaras. Medarbetarnas delaktighet är avgörande för att nå önskad förändring. Att bjuda in olika professioner är värdefullt både i den offentliga diskursen och i organisationens innovationsprocesser, det kan öka komplexiteten men det ökar också möjligheterna för förankring. Möjligheten med levande dialoger är nödvändigt att förstå enligt Wegener (Wegener 2012:14).

För landstingen och den offentliga sektorn i allmänhet är det inte bara marknadens logik som gäller, då innovation kommer ur ett modernistiskt synsätt, att allt nytt är bättre och ska ses som en självklarhet är det intressant att förstå innovation ur ett offentligt perspektiv. Utifrån att legitimitet är väl utforskat kan denna studie ge en bild av hur svenska landsting formulerar sitt innovationsarbete utifrån de utmaningar som de ställs inför i den tid som råder nu.

Säll skriver i sin avhandling om regionalpolitik att demokratisering är viktigt för meningsskapandet vilket påverkat debatten om ökad decentralisering. Hon skriver också om hur regionala tillväxtprogram används för att ena och organisera samtycke mot politiska motståndare. Den politiska konkurrensen skapar aktiviteter som syftar till att utvärdera, mäta och jämföra, t ex genom tävlingar, best-practice och benchmarking (Säll 2014:255-257). Säll beskriver att det skapas endimensionella bilder av ”regionen” där det inte finns plats för konflikter. Regionen blir både ett varumärke och en enhetlig aktör gentemot andra regioner, staten och EU. ”Enheten” förväntas producera innovationer, konkurrenskraft och ekonomisk tillväxt (Säll 2014:260).

Globaliseringen påverkar också allt mer genom att antalet kontakter med omvärlden är fler än de någonsin varit förut, världen kan upplevas som en allt mindre plats. Det som händer runt om i världen påverkar organisationers vardag även i det lokala sammanhanget, (Hermans & Dimaggio 2007:33) vilket även gäller de svenska landstingen.

2.2 Dokumenten

Landstingen måste uppfylla kraven som deras uppdrag innebär, bland annat ett ökande krav på professionalisering och effektivisering (Pallas/Fredriksson 2013), dokumenten som ingår i denna studie är i en genre som ska vara styrande, visionära, demonstrerande och samlande. Strategidokument och handlingsplaner formulerar budskap som ska få individer, grupper och organisationer att agera i en viss riktning, innovationsarbete betraktas ofta som en del av en utvecklingsplan och är därmed en normal del av arbetsprocessen i moderna samhällens organisationer. ”Att tänka i termer av utveckling, framsteg och tillväxt är något den moderna människan mer eller mindre gör med automatik” skriver Furusten (Furusten 2007:73, 78-79).

Dokumentens genre har en förväntad disposition, genom att använda kända rubriker och en klassisk struktur skapas igenkänning. Vad i materialet är intressant och varför? Dels är det intressant att förstå helheten och innebörden av allt som lyfts fram, förutom detta är det intressant att förstå hur olika delar av innehållet beskrivs, vad som lyfts fram i förordet, vad som kommer först, rubriker, citat osv. Sist men inte minst, vad finns inte med i respektive dokument och vad är det som är gemensamt eller som alla har eller saknar? För att förstå dokumenten har jag försökt sätta dem i relation till några andra texter som på olika sätt kan påverka dem och som beskriver sammanhanget där de befinner sig. De övriga dokument jag har studerat formulerar bland annat krav på innovationsarbete och de beskriver hur utbyte och gemensamma ansträngningar ska gå till i Sverige. Beroende på när de är skrivna kan de ha haft påverkan på landstingens framtagning av sina strategidokument. Här följer en kort beskrivning av fyra av de dokument jag läst inför studien.

Den nationella innovationsstrategin presenterar varför Sverige behöver en innovationsstrategi och även ”visionen för ökad innovation i Sverige år 2020”. Sverige har ett gott utgångsläge men det globala förändringstrycket ökar. I texten beskrivs det att många har ansvar och kan påverka vår väg till ett innovationsklimat i världsklass, bland annat alla innovativa människor. Avsändare är Näringsdepartementet/Regeringen.

I rapporten ”Den innovativa vården” skriver Vinnova att sjukvården är den institution som allmänheten har ett ovanligt starkt förtroende för. Samtidigt är det en ständig utmaning att tillgodose en högkvalitativ och tillgänglig vård i en tid då befolkningen hela tiden ökar, ställer högre krav och blir allt äldre. Vinnova hänvisar också till Harvard Business Review som rankat de mest lovande innovationerna inom vården, fokus ligger inte bara på teknik utan ett flertal handlar om förändringar av arbetssätt. Därför fokuserar rapporten på arbetssättsinnovationer.

I SKLs dokument ”Innovationskraft i offentlig verksamhet - Förutsättningar för innovation 2015” beskrivs det att Sveriges kommuner, landsting och regioner inte uppnått den förmåga till innovation och nytänkande som SKL skulle vilja och som de menar behövs med tanke på kommande utmaningar. Detta är inte konstigt enligt SKL, det är en stor omställning för en organisation att gå från en förvaltande kultur till en som är inställd på förändring. Dokumentet behandlar för övrigt förmågan att främja innovation, drivkrafter för innovation samt det fortsatta stora behovet av kunskap och stöd för innovationsarbete.

Svenskt Näringsliv har skrivit ett dokument som de kallar ”Inspel till regeringens proposition för högre utbildning, forskning och innovation”. I dokumentet fokuserar de på sina innovationsprogram, premiering av högre utbildningars kvalitet och relevans och att skapa incitament för rörlighet mellan lärosäten. De ser behov av helhetsgrepp och föreslår att beslutsfattare ska tänka nytt bland annat genom att forskningspolitik borde utvidgas till kunskapspolitik som hjälp för att överbrygga invanda gränser.

Dessa dokument liksom landstingens dokument är skrivna under åren 2012 – 2015.

3. Innovation

Vid en googling på ordet Innovation får man ca 444 000 000 träffar, bland annat kan man läsa om KTH Innovation som har delat ut pris till vinnarna i KTH Innovation Challenge “Digital Future”, Göteborgs universitet har ett forsknings- och innovationskontor och de beskriver att arbetet med innovation sker ur ett brett och nyttogörande perspektiv, med innovation menar de sätt att skapa värde – oavsett om forskningen leder fram till nya arbetssätt, metoder, processer, tjänster eller produkter. EU skriver om studier som visar att organisationer som prioriterar innovation visar störst omsättningsökningar. (Innobarometer, 2014). EU presenterar också en rad olika policydokument med olika inriktning. EU, svenska och utländska universitet, UNICEF såväl som företag, organisationer och myndigheter är bara några exempel på alla de som presenterar sina innovationsinsatser på egna webbsidor och i andra sammanhang. Detta flöde av information, kunskap och nyheter ger en blandad bild av vad innovation är.

Enligt Ramstad har det skett många förändringar i det svenska innovationssystemet sedan 2001, t ex har olika organisationer, institut och råd startats. 2004 skrevs den första innovationsstrategin ”Innovativa Sverige” och den var en gemensam produktion av Industriministern, Utbildnings- och forskningsministern, Utrikesministern och Näringslivsministern. Målet var att Sverige skulle bli Europas mest konkurrenskraftiga, dynamiska och kunskapsbaserade ekonomi (Ramstad 2009:544).

3.1 Definition

Innovation används traditionellt för att beskriva resultatet av en idé men det kan handla om helt olika sammanhang och på olika nivåer.

Innovare – skapa något nytt (nytt, nyttigare, nyttiggörande)

Det finns olika typer av definitioner, t ex extensionell och intensionell definition vilka definierar begrepp på olika sätt. En extensionell definition formuleras genom uppräknade begrepp, t ex att innovation innebär att någonting är nytt och förbättrat. Vid intensionell definiering beskrivs ordet utifrån sin intention.

I den nationella innovationsstrategin definieras innovation som;

Innovationer är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé. Värdet som skapas kan ta många former - ekonomiska, sociala eller miljömässiga värden.

3.2 Utveckling av begreppets innebörd

Utöver grundtolkningen beskrivs innovation på andra sätt, i en del sammanhang hänvisar organisationer till en breddning av begreppet och att det är ett modeord. Utöver grundnivån ”allt som är nytt och har ett värde”, så förekommer formuleringar kring innebörden såsom att ständigt bli bättre, att lära av varandra, att öka förståelsen och se nya möjligheter. Den entreprenöriella process som ger en idé ett värde kan vara innovativ. Att lära om snabbare än andra, förmåga att utveckla och anpassa sina erbjudanden beskrivs också i innovationssammanhang.

Innovation har fått en bredare betydelse än tidigare, (Vanhaverbeke, Chesbrough, West 2006) innovationer är inte bara uppfinningar utan kan stå för något nytt för organisationen, nytt för marknaden eller nytt för en bransch. Utvecklingen av innovationsprocesser har blivit modeller som efterhand har ökat i komplexitet och dynamik och det har samtidigt blivit allt viktigare att förstå innovationsprocesser (Rothwell, 1994). Kunskapen om vad som görs i innovationsprocesserna är trots detta till stor del fortfarande ett mysterium. Chesbrough beskriver att innovation som process är inne i sin sjätte dimension - The open innovation. ”Open innovation” även kallad Cyclic Innovation Model är den senaste generationen av innovationsmodeller och denna modell kan ha tre olika perspektiv; endast internt, internt och externt eller endast externt. Definition enligt Vanhaverbeke, Chesbrough & West:

...the use of purposive inflows and outflows of knowledge to accelerate internal innovation, and to expand the markets for external use of innovation, respectively. Open innovations is a paradigm that assumes that firms can and should use external ideas as well as internal ideas, and internal and external paths to market, as they look to advance their technology. (Vanhaverbeke, Chesbrough, West 2006).

Innovation är ett begrepp som uppmuntrar förändringsbenägenhet i allmänhet. Tjänsteinnovation är idag en stor del av många innovationsinitiativ, i detta sammanhang finns det ingen maskin vilket kräver ett nytt språk för att alla aktörer ska förstå varandra. Social innovation definieras av Vinnova.

Nya tjänster, varor, metoder och arbetssätt som bidrar till ett inkluderande och välmående samhälle. Det handlar om idéer som i förlängningen förbättrar människors välstånd och förnyar sättet att tänka som individ, organisation och samhälle.

Social innovation är ett exempel på hur innovationsbegreppet utvecklas genom att det sätts ihop med andra ord för att skapa mening.

4. Legitimitet

Med en socialkonstruktivistisk syn på världen är samhället präglad av institutioner som upprättar en social ordning, detta ter sig oftast naturligt för människor. Berger och Luckmann (1991) presenterar i sin modell de processer som omger konstruktionen av den sociala verkligheten, vilket har sin grund i att enskilda människor skaffar sig vanor vilka uttrycks på olika sätt och ibland övertas vanan av andra individer. Handlingar kan bli objektiverade, vilket innebär att de sprids genom sociala institutioner och då tillräckligt många agerar på samma sätt betraktas det tillslut som naturligt (Barlebo och Wenneberg 2010).

Att analysera legitimitetsanspråk innebär att man studerar hur språket påverkar människors uppfattningar, t ex kring innebörden av begreppet innovation, hur man ska vara innovativ och vad innovation ska leda till. Språket påverkar också hur människor ser på omvärlden, maktförhållanden och normer. Språket påverkar även hur begrepp utvecklas över tid, begrepp är inte tidlösa och stabila enligt Bergström och Boréus men definitioner skapar bilder av vad som är syftet med en viss aktivitet (Bergström och Boréus 2005:181). Genom att analysera dokumenten som valts för denna studie med hjälp av legitimitetsteori avser jag att förstå hur de svenska landstingen legitimerar sina innovationsstrategier genom språket och hur de hanterar konflikter mellan olika typer av legitimitetsanspråk.

Van Leeuwens verktyg är en teori som är sammanflätad med metoden. Metoden ger bland annat möjlighet att förstå de maktförhållanden och relationer som påverkar landstingens verksamheter. Teorin är också inriktad på att förstå hur t ex mål, bakomliggande diskurser och myter används för att legitimera, vilket är lämpligt vid analys av dokument i denna genre och på grund av det sammanhang som landstingen befinner sig i.

Legitimeringens roll är att förklara handlingar och svaren måste vara rimliga för att bli accepterade av mottagarna. Weber skrev 1964 att alla system strävar efter att skapa och odla tron på den egna legitimiteten. (Weber 1964: 325). Vidare skriver Weber att språket utan tvekan är det viktigaste verktyget för att göra detta. Berger and Luckmann påstår att allt språk är legitimering och de definierar legitimering enligt följande (1966:111-112).

Legitimation provides the 'explanations' and justifications of the salient elements of the institutional tradition. (It) 'explains' the institutional order by ascribing cognitive validity to its objectivated meanings and (...) justifies the institutional order by giving a normative dignity to its practical imperatives.

Denna definition lyfter bland annat fram att det inte går att analysera legitimitet utan att ta hänsyn till kontexten då sammanhanget alltid innehåller speciella förhållanden som har betydelse för förståelsen (Van Leeuwen 2007:92).

Palazzo skriver i sin artikel "Corporate Legitimacy as deliberation" om legitimitet som en central del av organisationers överlevnad då det påverkar möjligheten att skaffa resurser och skapa en hållbar verksamhet. Om en organisation förlorar legitimiteten kan den få problem med förtroendet från omvärlden (Palazzo och Scherer 2006:71).

4.1 Ett sätt att studera samhället

Legitimeringsteori ger en grund för att studera hur de dominerande och dominerade inom ett område legitimerar eller förkastar situationer eller sammanhang. I denna studie kommer Van Leeuwens teori att användas för att belysa hur innovationsarbete försvaras av de som står som avsändare för innovationsstrategidokumenterna i de svenska landstingen.

Analys av språklig legitimitet innebär enligt Habermas. *'demarcating types of legitimate authority (...) according to the forms and contents of legitimation'* (Habermas 1976: 97). Legitimitet kommer ur och reproducerar breda diskurser och ideologier (Oddo, 2011; Van Dijk, 1998). Till exempel skapar diskurser som förespråkar globalisering förstärkning av kapitalistiska ideologier (Fairclough, 2000). Enligt Vaara är det de olika kombinationerna av diskurser och ideologier som är mest intressant att förstå då man ska analysera legitimering (Vaara 2014:503) vilket är en del av studiens syfte.

Legitimitet har länge varit centralt inom diskursanalys. (Fairclough, 2003; Van Dijk, 1998). Det finns koppling till bland annat retorisk analys (Aristoteles) och sociologisk forskning. (Giddens, 1984; Weber, 1968). Legitimitet handlar förutom om institutioner också om maktförhållanden, de politiska aspekterna är av speciellt intresse enligt bl a Van Leeuwen. (Vaara 2014).

4.2 Fyra typer av legitimitet

De fyra typer av legitimitet som Van Leeuwen presenterar bildar ett ramverk för analys av hur diskurser kan legitimera handlingar i både offentlig kommunikation och i vardaglig kommunikation och handling (Van Leeuwen 2007:91).

- Bemyndigande (authorization), handlar om en personlig, traditionell eller konformistisk auktoritet. (Van Leeuwen 2007:94ff).

- Vid moralisk legitimering (moral), används moraliska värderingar vilket kan innebära förenkling, t ex att någonting är bra, dåligt, hälsosamt och normalt (Van Leeuwen 2007:98).

- Rationalisering (rationalization) hänvisar till mål och syften i olika former (Van Leeuwen 2007:100ff).

- Myter (mythopoesis) är berättelser som beskriver en varnande eller belönande sensmoral (Van Leeuwen 2007:105f).

Van Leeuwen menar att legitimitet betyder skapandet av en positiv, värdefull, etisk, nödvändig eller acceptabel handling som går att förstå (Van Dijk, 1998; Van Leeuwen and Wodak, 1999) och han menar att legitimitet handlar både om formen och innehållet i ett material. I sin artikel "Legitimation in discourse and communication" presenterar Van Leeuwen (2007) sitt analysverktyg (Van Leeuwen 2007:91), nedan följer en beskrivning av de fyra typerna av legitimering enligt Van Leeuwens teori.

4.2.1 Legitimering genom bemyndigande

Legitimering kan ske genom hänvisning till en person eller organisation men också genom hänvisning till vad som är rätt enligt lagar, regler, traditioner eller till det som är rekommenderat av experter i någon form vilket kallas opersonligt bemyndigande (Van Leeuwen 2007:92).

Om bemyndigande skriver Van Leeuwen att svaret på den uttalade eller outtalade frågan "varför ska vi göra detta" eller "varför ska vi göra det på detta sättet" är "för att någon säger det". Någon är den person eller institution som har möjlighet att påverka. Det intressanta med denna typ av legitimitet är att förstå vem eller vilka som har denna makt och hur går det till (Van Leeuwen 2007:94).

Att hänvisa till experter, framgångsrika exempel, organisationer, opinionsledare etc kan vara ett sätt att legitimera sin organisation eller specifika handlingar. I det som kategoriseras som personligt bemyndigande av Van Leeuwen är det en viss titel eller status i en organisation som ger möjlighet att påverka. De som har dessa positioner kan ta beslut utan att förklara sig men de gör det trots allt ändå ofta. Många beslut bygger på förarbeten och förklaras genom motiveringar och argument anpassade för olika situationer. Denna kategori förklarar maktordning vilket påverkar avsändarens förhållande till mottagaren och tvärtom. Experter behöver heller inte argumentera för sina uttalanden utan det är ofta givet att en person med en viss titel eller roll har kompetens som gör att hen inte behöver ifrågasättas. Opinionsbildare och andra statusgrupper, t ex genom att vara kända i media kan ge trovärdighet och kan även förstärkas genom tillägg "det framgångsrika företaget x gör så här (Van Leeuwen 2007:95). Människor och organisationer vill likna de som lyckats vilket gör att denna typ av legitimering är vanlig i bland annat reklam och livsstilsmedia, ett exempel är när kända personer används för att

marknadsföra en vara eller tjänst. Den kända personen skapar legitimitet vilket gör att de som vill identifiera sig med personen blir motiverade att köpa och/eller använda produkten eller tjänsten.

All legitimitet genom bemyndigande är inte kopplat till person, människor och organisationer litar också på traditioner och ser till vad som är vanligt omkring dem. Lagar, regler, policys, guidelines och rekommendationer är exempel på hur denna typ av bemyndigande formuleras. Ibland är hänvisningar formulerade som om de vore personliga, en hänvisning till lagen genom skrivningen att ”lagen säger så” är ett sätt att förklara varför en viss handling är att rekommendera som om det var en person som uttalade det. Med tillägg av ord som ”obligatoriskt, nödvändig, ofrånkomlig, föreskriven” eller liknande blir rättfärdigandet än starkare. När det kommer till hänvisningar till tradition är svaret på frågan *varför* att ”så har vi alltid gjort” vilket kan räcka för att motivera en handling. Vid hänvisning till vad som är vanligt används gärna jämförelser i form av, ”så här gjorde x på sin tid” eller ”på detta sättet gör de flesta.”

4.2.2 Legitimering genom moraliska värderingar

Den moraliserande legitimeringen sker genom referering till värderingar istället för till någon typ av expert eller myndighet som inte går att ifrågasätta. Oftast är dessa värderingar kopplade till specifika diskurser. Diskurserna är inte alltid tydliga utan kan antydvas med hjälp av adjektiv, det som uppfattas direkt är toppen av ett isberg enligt Van Leeuwen. De hänvisningar som används skapar moraliska koncept som förvandlar moraliska diskurser till generella motiv. Det är inte enkelt att hitta en metod för att studera dessa motiv, man behöver historisk och kulturell kunskap för att uppfatta dem enligt Van Leeuwen (Van Leeuwen 2007:98). Inom den moraliska legitimeringen finns det tre typer. Den utvärderande, den abstrakta och den jämförande (Van Leeuwen 2007:98-100).

Utvärderande adjektiv spelar en stor roll i denna typen av legitimering. Som Leech (1966) skriver så är många adjektiv beskrivande och de presenterar konkreta kvaliteter och ger ett upplevt värde genom ”hyllning” (Lech 1966:130). Detta kan göra att den moraliska legitimeringen upplevs som osynlig vilket skiljer den från de former som presenterar argument på ett tydligare sätt. (Van Leeuwen 2007:98)

Abstraktioner kan användas för att motivera genom hänvisning till ett värde utan att skriva ut det tydligt, t ex genom att beskriva konkreta aktiviteter som man förväntas delta i eftersom det är kopplat till t ex samarbete och engagemang vilket ses som ett positivt beteende (Van Leeuwen 2007:99).

Slutligen presenterar Van Leeuwen en form som han kallar jämförelser inom den moraliska legitimeringen, att jämföra en aktivitet med en annan aktivitet skapar legitimitet eller de-legitimitet beroende på om det vi jämför med är betraktat som positivt eller negativt.

4.2.3 Legitimering genom rationalisering

Legitimitet genom rationalisering refererar bland annat till mål, användning och effekter på institutionella sociala handlingar eller till någonting som beskrivs som en naturlig förklaring. I det moderna samhället är legitimering genom moraliserande värderingar och rationalisering skilda på det sättet att då den ena är stark är den andra mer otydlig även om de inte fungera helt utan varandra. Enligt Van Leeuwen finns det två typer av legitimering genom rationalisering, han benämner dem som instrumentell och teoretisk rationalisering.

Liksom legitimering som helhet så har syftesbeskrivningar som uppgift att förklara vad och varför saker fungerar som de gör, till exempel inom en diskurs. Van Leeuwen är dock tveksam till om alla syften också är legitimerande, tveksamheten grundar sig i att då det saknas en moraliserande del i formuleringen så har den inte den effekt som en legitimering har (Van Leeuwen 2007).

I den instrumentella rationaliseringen kopplas syften till mål, mening och effekt. Moraliserande ord adderas (Van Leeuwen 2007:102) och orden förankras av bakomliggande diskurser, t ex hänvisar ”smidigt” till diskursen för effektivitet vilket måste följas av handlingar som stämmer överens med påståendet. Detta är ett exempel på koppling till utilitarism och pragmatism som handlar om vikten av att uppfylla syften, effektivitet och användbarhet. Syften kan vara medvetna eller inte och beroende på avsändarens position kan man förstå hur stor möjlighet personen har att lyckas med sitt syfte (Van Leeuwen 2007:102).

Effektorientering handlar om vad som blir resultatet av sociala handlingar, i denna typ kan inte avsändaren styra utgången av sina förslag, de formuleringar som används kopplar ihop ett mål med vad som ska bli resultatet genom att exempelvis skriva ”x ska *så att* y ska ske” eller ”x ska *för att* y ska göra...” (Van Leeuwen 2007:103).

4.2.4 Legitimering genom myter

Positiva eller negativa berättelser om vad som händer om man följer eller inte följer förväntade handlingsmönster kallas ibland för storytelling vilket är formuleringar som beskriver möjligheter (moral tales) som leder till någonting bra respektive (cautionary tales) vilket kan uppfattas en varning kring vad som händer om man inte följer gällande normer (Van Leeuwen 2007:107). Van Leeuwen beskriver hur enskilda berättelser kan representera ett större sammanhang och att budskap kan

förmedlas både på ett rakt och tydligt sätt och på ett mindre tydligt sätt. I vissa fall används symboliska handlingar i texten och berättelserna kan fungera likt en saga där läsaren förflyttas i tid och rum (Van Leeuwen 2007:106).

4.3 Kontextens betydelse

Enligt Van Leeuwen är det inte möjligt att studera legitimering utan att ha förståelse för sammanhanget. Legitimitet är alltid en fråga om rättfärdigande av de speciella handlingar som förekommer under vissa förhållanden eller förutsättningar (Van Leeuwen 2007:92). Legitimitet kan handla om diskurser för sociala handlingar såväl som värderingsdiskurser (Van Leeuwen 2007:109). I analysen bör man komma ihåg att dokumenten är en del av mycket annan kommunikation; innehåll, form och uttryck i dokumenten ska passa in i ett större sammanhang. Sammanhanget som denna studie bygger på är komplext eftersom landstingens uppdrag är stort och innefattar många delar, dokumenten berör övergripande mål och samhällsutmaningar på olika nivåer.

Myndigheters kommunikation är inte bara samhällskommunikation och dialog för medborgarnas bästa utan har också delvis inslag av marknadsföring och syften kring varumärket. Ökade krav på professionalisering och effektivisering (Fredriksson och Pallas 2013) är också bakgrundsinformation som kan påverka innehåll och utformningen av dokumenten.

Wegener har i sin artikel ”Jeg kan godt sige innovativ...” med utgångspunkt i Faircloughs (1992, 2003) begreppsanalys påvisat att innovationsdiskursen bidrar till att konstituera praxis i den offentliga sektorn men att olika aktörer samtidigt bidrar till att kontinuerligt utveckla innovationsbegreppet. Denna ömsesidighet hittas också i internationell innovationsforskning. Välfärdssektorn balanserar liksom andra verksamheter mellan motstridiga logiker, t ex mellan kvalitet och effektivitet, detta sker bland annat med anledning av lagar, ny teknik och ekonomiska förhållanden och det påverkar hur organisationer prioriterar och agerar (Wegener 2012:33).

4.4 Att förstå konflikter mellan olika anspråk

Vilka blir då konsekvenserna då det finns många olika legitimeringsanspråk i en organisation, hur kan de existera tillsammans? Vid konflikt mellan olika principer kan det vara svårt att tillfredsställa alla krav och önskemål samtidigt (Fredriksson och Pallas 2013). Även individers olika preferenser och intressen påverkar hur organisationer agerar och därmed finns det flera logiker beroende på kontext. De konflikter som uppstår kan vara förklaring till varför organisationer lyckas eller misslyckas med t ex utvecklingsplaner, många olika principer som grund för prioriteringar och handlingar kan också vara en delförklaring till vad det är som initierar olika typer av organisationsförändringar (Bryman 1984, Dimaggio 1997).

Enligt Fredriksson & Pallas har myndigheter fått allt fler uppgifter, de ställs också inför förändrade ekonomiska villkor och andra nya principer som påverkar, bland annat genom att de utsätts för konkurrens och att staten granskar och utvärderar dem allt mer. Även kunder, medier och konkurrenter

granskar och ställer krav. Fredriksson & Pallas menar att det är rimligt att tro att myndigheternas kommunikation är påverkad av dessa förändringar (Fredriksson & Pallas 2013).

I Fredriksson & Pallas studie ”Med synlighet som ledstjärna” används Boltanski och Thévenots principer för legitimering och i studien redovisas att 84% av de svenska myndigheternas styrdokument för kommunikation grundas på flera principer. Enligt tidigare studier återspeglar denna syn på information och kommunikation till stor del andra områden inom den offentliga förvaltningen (Fredriksson & Pallas 2013) varför detta bör vara relevant även för dokumenten i denna studie. Vidare redovisar Pallas & Fredriksson att de svenska myndigheterna styrs allra mest av det som Boltanski och Thévenot kallar ryktbarhetens principer vilket betyder att kommunikation är ett medel för att skapa en stark identitet och synlighet, bland annat med syfte att skapa förtroende för verksamheten och därmed stärka organisationens existensberättigande. Även produktionens principer är vanliga vilket betyder att kommunikation ska vara strategisk och målstyrd men även förutsägbar, precis och effektiv (Pallas & Fredriksson 2013:16-21).

Språk och kommunikation ger på olika sätt uttryck för organisationers och individers samlade eller individuella uppfattningar. För att teoretiskt förklara hur människan skapar sina uppfattningar används begrepp som *rationalitet och legitimering* i meningen att det finns en grund till varför vi tycker, tänker och gör som vi gör. Genom att definiera olika typer av legitimering kan man förstå hur normer och föreställningar stödjer en eller flera typer av principer. Även då man konceptualiserar principer finns det svårigheter med att säga vilken typ som dominerar i ett sammanhang då det kan variera i tid och rum, konceptualisering gör ändå att man kan förstå de spänningar som påverkar beslutsfattande och handling i organisationer (Bryman, 1984; DiMaggio, 1997). Vad som uppfattas som rätt beror på vilka glasögon man använder och enligt tidigare så är de olika synsätten inte alltid kompatibla med varandra (Friedland Alford 1991:250).

I en tid med stora utmaningar blir det extra tydligt hur legitimitetsstrategier präglar samhället och organisationers arbete, enligt Vaara handlar det inte bara om utmaningar, beslut och aktiviteter det handlar mycket om maktrelationer och institutionella strukturer. (Vaara 2014). Nya utmaningar och i en tid med stora konflikter präglar även hur de svenska landstingen förklarar sina handlingar och i detta sammanhang blir det extra intressant att studera vilka motiv som lyfts fram när det handlar om innovation.

5. Syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att studera hur svenska landsting legitimerar sina innovationsstrategier genom språket och hur de hanterar konflikter mellan olika typer av legitimitetsanspråk.

Frågeställningar

- Hur legitimeras landstingens innovationsstrategier utifrån begreppen bemyndigande, moraliska värderingar, rationalisering och myter?
- Hur kommer konflikter mellan olika legitimitetsanspråk till uttryck och på vilket sätt speglar det texterna som helhet?

5.1 Avgränsningar

Jag har valt att endast studera de dokument som uttalat handlar om innovation av landstingen. Språklig analys har varit fokus i studien och jag har inte tagit hänsyn till bildspråk och form trots att Van Leeuwen påpekar att detta är en viktig del då man ska förstå legitimitet.

6. Metod

I följande avsnitt beskrivs genomförandet av studien, metod och urval redogörs och diskuteras med hänsyn till för- och nackdelar. Tillförlitlighet samt generaliserbarhet kommer också diskuteras och slutligen etiska överväganden.

6.1 Val av metod

För att förstå hur avsändarna till studiens analysdokument rättfärdigar sina strategier är det intressant att analysera legitimitetsanspråken.

6.1.1 Kontexten

Valet av diskursanalys som metod har flera grunder, en viktig anledning är landstingens komplexa uppdrag och att de har många olika mål och krav att uppfylla vilket gör att dokumenten bör vara präglade av flera olika legitimitetsanspråk. Typen av dokument bidrar också till valet av metod då texterna har flera uppgifter. Det krävs en noggrann läsning för att förstå den underliggande meningen och betydelsen av texterna som helhet. Utifrån dessa grunder är valet av metod anpassad för studiens syfte och frågeställningar. De olika typerna av legitimitetsanspråk; bemyndigande, moraliska värderingar, rationalitet och myter är relevanta för min studie då landstingens uppdrag och omvärld också innebär att de måste förhålla sig till andra myndigheter och att uppdraget innefattar många olika typer av syften.

6.1.2 Ett begrepp i förändring

Att innovation är ett begrepp som har fått en bred användning och att begreppet över tid har utvecklats är ytterligare ett skäl till valet av metod. Genom diskursanalys kan man förstå hur ett ord får nya betydelser och hur det kan påverka organisationernas verksamhet. En sådan utveckling kan man uppfatta och förstå genom att analysera texter med hänsyn till sammanhang och historisk utveckling. De nya ordens förmåga att förändra innebörden av ett begrepp är ett sätt att legitimera.

6.1.3 För att förstå normer och bakomliggande värderingar

Metoden är användbar då man vill analysera på vilket sätt språket används för att förklara verkligheten. Genom språket förmedlas vilka värderingar, diskurser och ideologier som ligger bakom olika handlingar och beslut. Genom att analysera detta kan man även förstå hur normer skapas och upprätthålls i samhället vilket är aktuellt i en studie med syfte att studera hur svenska landsting legitimerar sina innovationsstrategier och hur de hanterar konflikter mellan olika typer av legitimitetsanspråk.

Van Leeuwens verktyg ger möjlighet att studera de maktförhållanden och sociala relationer som ingår i institutionaliserade sammanhang (Bergström & Boréus 2005). Språket påverkar enligt ovan hur vi ser på världen och hur normer skapas och upprätthålls. Diskursanalys är en vanlig textanalytisk metod inom samhällsvetenskapen och den betraktas ibland som en kritisk analys. Jag har dock valt att använda den för att förstå hur språket konstruerar den verklighet och de sanningar som förmedlas i ett sammanhang där innovation ska förklaras. Även om makt är en del av hur och varför formuleringar och prioriteringar är som de är så finner jag ingen anledning att ha ett kritiskt förhållningssätt till det i denna studie (Bergström & Boréus 2005:212).

Med Van Leeuwen's ramverk som utgångspunkt (Van Leeuwen 2007:93) valde jag att arbeta med ett öppet förhållningssätt för att inte vara låst kring färdiga föreställningar om tänkbara svar. "Krav på att fånga in svaren i sammanfattande kategorier riskerar att bli en förenklad sammanfattning och inte ett resultat som ger ny kunskap, någonting som upplyser läsaren" (Esaiasson et al 2012:217). Van Leeuwens fyra strategier kan förekomma tillsammans eller enskilt, tydligt eller svagt vilket jag har tagit hänsyn till vid läsning och analys (Van Leeuwen 2007:91).

Kvantitativ textanalys valdes ej eftersom jag bedömde att jag då hade gått miste om förståelsen för helheten och delarna på det sätt som jag behövde för att få svar på studiens syfte. Att studera texter om hemsidor med innovationsfokus eller protokoll från landstingens utredningar och beslut kunde varit alternativa sätt att få svar på min fråga men fördelarna som jag fick genom innehållet i innovationsstrategierna övervägde, liksom att så många av organisationerna jag avsåg att studera hade likvärdiga dokument.

6.2 Tillvägagångssätt

Utifrån studiens frågeställningar och den teoretiska ram som presenterats utformades ett analysverktyg (Bilaga 1), enligt ovan använde jag inga fasta kategorier för tänkbara svar utan texterna lästes förutsättningslöst. Balans mellan exakta svar och att väga in hur stor påverkan olika budskap har i förhållande till varandra var viktigt i analysen.

Valet av landsting gjordes efter läsning av bland annat SKLs och Vinnovas texter om innovation. Efter överväganden kring att studera dessa eller den nationella innovationsstrategin valdes landstingens dokument baserat på att genren innebär att dokumenten är etablerade och genomarbetade och att inriktningen på texterna är avgränsade till mitt fokusområde innovation. Att landstinget täcker landet geografiskt och att de har påverkan på många verksamheter stärkte mitt val. Jag ville framförallt förstå de gemensamma dragen och helheten snarare än att ta reda på exakt vad varje enskild organisation beskriver, hade jag velat förstå avsändarens motiv kunde en intervjuundersökning varit

mer lämplig. En skillnad mot ett sådant val hade blivit att kunskap och förståelse för personliga åsikter hade varit mer framträdande, strategidokumentet kan givetvis också vara präglade av en eller flera individer men jag har uppfattat att dokumentet har processats genom flera instanser med många deltagare och att de är resultatet av en demokratisk process.

Sverige har 20 landsting och en kommun med landstingsuppgifter. Av dessa är det nio som har ett utökat ansvar för regional utveckling och därmed har rätt att kalla sig regioner även om de formellt är landsting. Landstingen är, i länsbokstavsordning: Stockholm, Uppsala, Sörmland, Östergötland, Jönköping, Kronoberg, Kalmar, Blekinge, Skåne, Halland, Västra Götaland, Värmland, Örebro, Västmanland, Dalarna, Gävleborg, Västernorrland, Jämtland-Härjedalen, Västerbotten och Norrbotten. Gotland är den kommun som har landstingsuppgifter och regionalt utvecklingsansvar. De studerade dokumenten presenteras i bilaga 2.

Inledningsvis sökte jag efter innovationsdokument på landstingens webbsidor vilket gav tolv dokument. För att säkerställa att jag hade alla dokument som fanns kontaktades övriga genom e-mail till registrator, de kontaktades med en begäran om att få ta del av dokument benämnda innovationsstrategi eller liknande. Sex stycken svarade, två landsting återkopplade med relevanta dokument, fyra stycken svarade att innovationsplanen var integrerad i annat dokument, tre stycken svarade ej och en återkopplade med dokument i mitten av december. Eftersom det sistnämnda dokumentet kom sent i processen fanns ej möjlighet att ta med det i analysen. Totalt blev 14 dokument omfattningen av analysmaterialet.

Jag valde att begränsa undersökningen till dokument som i rubriken visade att innehållet hade fokus på innovation, detta val gjordes för att få en gemensam nämnare även om jag är medveten om det omöjliga i att veta exakt hur en rubrik speglar hela materialets innehåll.

Inför analysen skrevs analysfrågor utifrån syfte och frågeställningar, påminnelsen om vikten av att förstå både helhet och delar i texterna har varit genomgående under läsningen. För att bestämma hur de olika legitimeringsstrategierna kommer till uttryck i texterna har också löpande anteckningar gjorts kring frågeställningar som komplement till protokollet, detta för att förstå helheten.

Jag läste inledningsvis igenom samtliga dokument två gånger och markerade på vilka sätt innovation definierades. Genom att först läsa översiktligt och med fokus på definitioner av begreppet ville jag få en övergripande förståelse för innehållet. Vid den tredje läsningen noterades hur mål och syften formulerades samt vem/vilka de uttryckte att de ska vara innovativa för. Vid en fjärde läsning identifierades svar på hur organisationen skulle vara innovativa, vem/vilka som skulle vara innovativa, när de ska vara innovativa och var de ska vara innovativa samt hur de beskrev de egna förmågorna.

Slutligen gjordes en sammantagen bedömning av dokumenten, vad som uppfattades som dominerande genom utrymme, ordval i rubriker och i speciella citat av avsändaren samt vidare analys av protokollet t ex av hur arbetssätt beskrevs, mer eller mindre konkret. Genom att identifiera vad som saknades i de olika dokumenten skapades ytterligare förståelse för texterna. Löpande anteckningar analyserades som komplement till protokollet.

6.3 Tillförlitlighet och generaliserbarhet

Genom arbetet har jag påmint mig om att förstå de bakomliggande orsakerna till valda ord och formuleringar, att ha förståelse för vad som är genomtänkta beskrivningar och det som är tvetydigt samt att låta texterna svara på frågorna. Enligt Esaiasson bör man som uttolkare av en text ha ett tidsmässigt, socialt och kulturellt avstånd vilket jag menar att jag har haft då jag har kännedom och förståelse för dokumenten utan att ha varit en delaktig i arbete med dem eller varit en del av organisationerna som står bakom dem (Esaiasson et al 2012:221-222).

Kan dokumenten som saknas bland de 21 möjliga säga någonting om landstingens legitimitetsanspråk? Några av landstingen har inkluderat sitt innovationsarbete i ett annat dokument och dessa valde jag att inte studera av skälet att analysdokumentet skulle ha ett gemensamt kriterium. De som uppgav att de inte har en innovationsstrategi och de som inte svarat skulle vara intressanta att studera vidare för att förstå om det finns någon koppling till eventuella konflikter mellan legitimitetsanspråk, att konflikter i någon form skulle kunna vara anledning till att det inte finns någon strategi. Eftersom jag inte har studerat alla 21 landstingen finns det en svaghet i studien vilket läsaren bör vara medveten om och ta hänsyn till vid läsningen av resultat och analys.

Analysen bygger på en eftertänksam och noggrann läsning och relationen mellan delen och helheten är viktig för förståelse av texten vilket jag har tagit hänsyn till under arbetet. Jag har också prövat hypoteser och säkerställt att resultaten stämmer med kunskapen jag fick fram i andra delar av analysen (Esaiasson et al 2012:222-223).

För att uppnå tillförlitlighet har jag försökt vara helt öppen inför materialet samt självkritisk, noggrann och systematisk. I metoden finns både styrkor och svagheter och dessa har jag strävat efter att vara transparent med. Slutligen så har alla texter lästs med samma systematik och angreppssätt men med respekt för att exakt rätt förståelse är svår att uppnå i alla situationer, det kan alltid finnas orsaker till subjektiva tolkningar. Jag har pendlat mellan att söka förståelse för helheten och delarna genom att gå fram och tillbaka mellan frågeställningarna, syftet, intervjuguiden och teorin för att säkerställa att jag undersökte det som syftade att undersökas. För att se de studerade texterna i ett större sammanhang

bör den kritik som ibland framförs mot diskursanalyser av denna typ tas upp, kritiken innebär att en mindre kvalitativ studie inte kan ge några generaliserbara resultat. Jag menar dock att då innovation blivit ett etablerat och samtidigt trendigt begrepp är det relevant att studera hur de svenska landstingen legitimerar sitt innovationsarbete och att texterna kan stå för en större mängd verksamheter än bara de som studerats. Det sammanhang landstingen verkar i innebär att de balanserar mellan andra institutioner och det egna uppdraget, de har som uppdrag att driva regionens utveckling och visa vägen, studien sker alltså i relation till en större korpus. Innovation är en internationell rörelse vilket gör resultatet intressant som en bred beskrivning av bakgrundsfaktorer och vad innovationsarbete är en företeelse av. De insikter och mönster som identifierats i de studerade organisationernas innovationsdokument är ett tecken på situationen då dokumenten skrevs. Man bör komma ihåg att avsändarna ofta är en grupp av organisationer som tillsammans står bakom strategin, även universiteten i området är ibland en del av samarbetet. Regioner/landsting och övriga parter har på olika sätt inflytande på materialet. Med detta som grund redovisas först de etiska överväganden som gjorts följt av resultaten av studien.

6.4 Etiska överväganden

I studien analyseras offentliga dokument som jag främst hämtat från organisationernas hemsidor, i några fall har jag fått materialet skickat till mig. Verksamheterna är inte medvetna om studien som jag genomfört och med anledning av detta har jag valt att inte lyfta fram de enskilda landstingen i den övergripande analysen. Det kan finnas en etisk problematik med att landstingen inte fått kännedom om studien men då dokumenten är offentliga har jag valt att genomföra undersökningen men med en medvetenhet om detta under arbetets gång. Om det finns en problematik eller ej kan därmed diskuteras. Med anledning av detta har det varit av särskild vikt att inte spekulera kring resultat och slutsatser (Bryman 2008). Att jag valt att inte presentera slutsatser kring respektive dokument beror också på att studiens syfte inte har varit att redovisa vilka organisationer som skriver vad utan att få en övergripande och allmän bild av hur de svenska landstingen legitimerar sina innovationsstrategier genom språket samt hur konflikter mellan legitimitetsanspråken hanteras i texterna.

7. Resultat och Analys

Denna studie är relevant eftersom landstingens strategier påverkar många verksamheter och medborgare i Sverige. Hur innovation framställs genom språket i innovationsdokumenten påverkar människors uppfattning om vad innovation är och hur de ska agera för att bidra till ökad innovation. Genom att analysera texterna med hjälp av legitimitetsteori kan man förstå hur budskapen påverkar mottagarnas bild av innovation.

Resultatkapitlet är indelat i tre avsnitt där det första handlar om den sammantagna bilden av hur landstingen använder de studerade dokumenten. I del två redovisas resultaten kopplade till respektive legitimeringsstrategi samt hur de förekommer tillsammans, slutligen redogörs för hur de konflikter som identifierats hanteras i texterna. Resultaten kompletteras med exempel i form av citat för respektive del och analys av respektive område. Slutsatser som rör studiens övergripande syfte diskuteras i avsnittet ”Slutdiskussion”.

7.1 Allmänt om texterna

Texterna handlar i stora delar om hur Sverige som land ska utvecklas, där samhällen och individer bör organisera sig och uppträda för att lyckas. I dokumenten beskrivs bland annat att ett steg mot att lyckas är att uppfattas som intressant vilket är ett exempel på det Pallas & Fredriksson skriver om, om ryktbarhetens principer (Pallas & Fredriksson 2013:16). I ett attraktivt samhälle bör det skapas kreativa mötesplatser för att förutsättningar för innovation ska finnas. En förändringsbenägen, öppen och positiv attityd är också en framgångsfaktor och det är bara människor som kan skapa denna innovativa värld. Innovativa människor och miljöer ska leda till innovativa idéer och resultaten av nytänkandet är bland annat tillväxt, men inte bara. Texterna visar en rad exempel på hur organisationer strävar efter att hitta överensstämmelse mellan sina handlingar och de normer som är accepterade av omgivningen de befinner sig i. Hur detta fungerar beskriver Dowling och Pfeffer (1975:122), organisationer är legitima då deras handlingar stämmer överens med det överordnade systemets mål (Eriksson-Zetterqvist 2009:103-104).

De normer som landstingen är hänvisade att följa bestäms bland annat av Regeringen och myndigheter, normerna styr i sin tur hur landstingen och målgruppen för dokumenten ser på innovation, denna syn präglar beslut kring hur de ska vara innovativa, vem och vilka som ska vara innovativa, var de ska vara innovativa och när är de ska vara innovativa. Hur ofta? Hur mycket? I dokumenten betraktas innovation i hög grad som någonting bra, kreativitet och innovation ska skapa engagemang (Holt 2010:6) och detta formuleras på olika sätt i dokumenten.

...en nyskapande region präglad av människor med många och banbrytande idéer där det finns plats för nya sätt att tänka och göra. (Västerbotten)

*Sociala innovationer kan bidra till förnyelse genom generell reformpolitik lika väl som genom små åtgärder som har som mål att öka människors välbefinnande.
(Västerbotten)*

Detta är exempel på legitimering genom moralisk utvärdering uttryckt kring utveckling och förnyelse, vilket legitimerar verksamheten (Van Leeuwen 2007:97).

För vem? Texterna bygger på att innovationsarbetet ska bidra till olika syften, mål, användning och effekter och de är i många fall skrivna på uppdrag av eller i samarbete med t ex Vinnova eller Tillväxtverket. De delar som beskriver hur de ska arbeta med innovation, vem som ska göra det osv relaterar ofta till värderingar kopplade till etablerade diskurser (Van Leeuwen 2007:98). Alla typerna av legitimitet skapar en bild av att innovation är mer eller mindre nödvändigt för samhället och människorna som lever där.

Den regionala innovationsstrategin är en central del i EU-kommissionens tillväxtskapande dokument EU2020 som tar sin kraft i att unionen ska bli världens mest konkurrenskraftiga ekonomi baserad på smart specialisering, hållbar och inkluderande tillväxt för alla. (Jämtland-Härjedalen)

I denna text hänvisas det till att den egna strategin är en del av EUs mål och strategi vilket är ett sätt att legitimera sin egen handling.

Konflikter som märks mellan olika legitimeringsaspekter hanterar landstingen på olika sätt, ett sätt är att välja perspektiv.

Olika geografiska perspektiv

Det som framkom genom frågorna kring hur, vem, var och när visade att några organisationer var tydligare än andra i sin redovisning av hur arbetet fungerade idag och hur det är tänkt att fungera i framtiden medan andra presenterade mindre kring detta. En stor del hänvisar till EUs definition eller den nationella strategin vilka båda är övergripande formuleringar. De organisationer som främst utgår från dessa definitioner är tydliga på en övergripande nivå.

Olika värderingsgrunder

Den rationella legitimiteten är ofta kopplad till legitimering genom bemyndigande. Tillväxt och att vara konkurrenskraftig presenteras som mycket viktigt, att vara lönsam presenteras i vissa fall som en

grund för annan framgång och för andra är tillväxt och konkurrenskraft det övergripande målet. Sociala värden för samhället märks på olika nivåer och med olika inriktning i texterna. Mänskliga behov som delaktighet, trygghet, öppenhet osv lyfts fram genom samhällets ansvarstagande och genom initiativ kring skapandet av ett innovativt klimat och en innovativ kultur som inkluderar begrepp som lärande, mångfald etc.

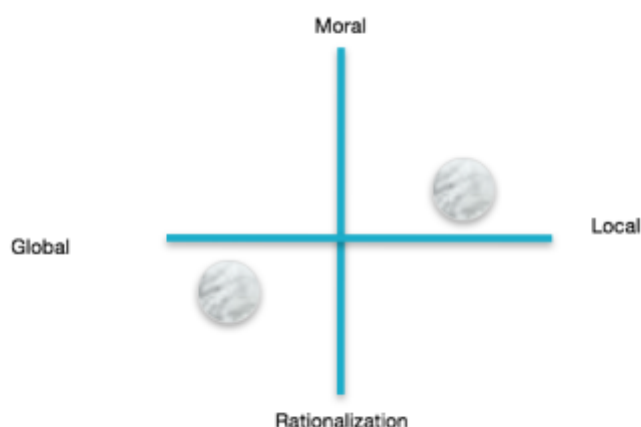
Globalt bemyndigande vs lokalt värderingsstyrt, de typer som jag uppfattat är dessa.

1. De som legitimerar genom både rationalitet och moraliska värderingar kring hur de ska vara innovativa. Lokal förankring som presenteras med fokus på människor och innovationsklimat, att vara ett attraktivt samhälle.

2. Definitioner kring både rationalitet och globala samhällsutmaningar med övervikt på ekonomi vilket ofta också är formulerat genom hänvisning till andra myndigheter.

Vidare analys av dessa typer är att de som inte är konkreta väljer att använda syften på en högre nivå vilket gör att texterna stannar vid andra myndigheters formuleringar, den egna tolkningen och översättningen till värderingsstyrda skäl uteblir. Att utveckla begreppet på olika sätt och använda det i skiftande sammanhang och på olika nivåer är vanligt i texterna.

För att presentera typerna som identifierats använder jag en fyrfältsmodell för att visualisera spännvidden och organisationernas särtecken. Beskrivningarna är det jag uppfattat genom läsningar, analys och genom att utmana mina slutsatser på olika sätt. Sammantaget är dokumenten lika varandra om man ser till att de legitimerar sitt arbete genom bemyndigande och att legitimering sker i hög utsträckning både genom moraliska värderingar och med hjälp av rationalisering

Figur 1. Två typer av perspektiv
Rationalisering globalt/ moraliska värderingar lokalt

Då de övergripande målen kring innovationsarbetet förmedlas genom definitioner formulerade av myndigheter på olika nivåer så kan syftet alltid delvis förstås som ”att lösa problem och de globala utmaningarna för att EU har sagt så”. I de nationella och lokala formuleringarna följs de generella allmänna målen ofta av en anknytning till varför det är bra för människorna och företagen på lokal nivå.

7.2 Fyra typer av legitimering

Enligt ovan så förekommer de olika formerna av legitimering i stor utsträckning tillsammans, i följande kapitel redovisas respektive strategi, kopplat till teorin och med citat som exempel på hur landstingen formulerar sig.

7.2.1 Legitimering genom bemyndigande

När det handlar om bemyndigande hänvisar landstingen i hög grad till myndigheter och organisationer på en högre nivå. Definitioner från t ex EU och Vinnova förekommer ofta. Detta visar att landstingen är styrda av normer och av det som är vanligt och rekommenderat från andra. I dokumenten sker legitimering genom hänvisning till personer och organisationer men också genom hänvisning till vad som är rätt enligt olika typer av traditioner, det finns ingen lag som reglerar att eller hur arbetet ska utföras men genom att det är rekommenderat av experter i olika former skapas ett tryck (Van Leeuwen 2007:92). Exempel på en roll med status är näringsministern.

På frågan ”Varför ska landstingen hålla på med innovation” finns det därmed ett tydligt men outtalat svar; ”därför att myndigheter eller personer på en högre nivå direkt eller indirekt säger att de ska göra det”. Näringsdepartementet, innovationsmyndigheten och inte minst EU är institutioner som kan påverka genom sina positioner i den politiska hierarkin. Varför och hur gör de detta? Svaret på varför är att dessa myndigheter har uppdraget att föra övergripande mål vidare. Ett sätt som de använder är att formulera och sprida strategier kring innovation bland annat genom att definiera begreppet.

Landstingen använder dessa formuleringar i sina strategidokument och legitimerar på så sätt sitt arbete genom hänvisning till t ex EU. Trycket kan även utövas genom person vilket händer när t ex näringsministern skriver förord och undertecknar den nationella strategin (Van Leeuwen 2007:94).

I texterna är detta vanligt förekommande, landstingen hänvisar på olika sätt till andras definitioner och beslut om fokus på innovation och i ett flertal fall används även den nationella innovationsstrategins definition.

Hänvisningar till experter eller opinionsledare är inte så uppenbart i de studerade texterna, däremot är det etablerat i media på olika sätt, exempelvis på nyhetssiter, vilket påverkar förståelsen hos både

de som skapat dokumenten och de som läser dem. Däremot används titlar och personer med en viss status för att påverka, t ex så har landshövdingar, regiondirektörer och ministrar status på grund av sina roller. I några av texterna finns det hänvisningar goda exempel som ger innovationsarbetet trovärdighet (Van Leeuwen 2007:95).

IKEAs platta paket som omvälvde möbelbranschen var en tydlig processinnovation som sedermera låg till grund för Sveriges kanske största exportsuccé. (Kronoberg)

Innovationsarbetet kopplas också samman med andra strategier som stärker motiven till ytterligare insatser, vilket blir ett sätt att visa att innovation är vanligt i organisationen.

...innovation är också ett verktyg för att nå de andra målen i Sörmlandsstrategin. Regionala innovationsstrategin pekar ut utmaningsdriven innovation som en nyckelfaktor för innovationsutveckling i Kronoberg. (Kronoberg)

Lagar, regler, policys, guidelines och rekommendationer är exempel på hur denna typ av bemyndigande formuleras genom t ex EU, dessa hänvisningar formuleras som om de vore personliga, ”EU säger så” som blir ett sätt att förklara varför en viss handling är att rekommendera. När det gäller denna studie så finns det ingen specifik lag att hänvisa till, däremot innebär initiativen som myndigheter tar ett tryck på landstingen, men det är ändå ingen lag på att vara innovativ. (Furusten 2007:117-118). Ett uttryck för detta är olika exempel på hur grupper, roller, ansvar skapas. Detta kan ses som en del av processen då vanor blir vanliga och till slut förväntade även i större sammanhang (Berger& Luckman).

Innovations- och näringslivsprogrammet ska vara en utvecklingspunkt för att utveckla Gävleborgs förmåga att stärka den regionala konkurrenskraften. (Gävleborg)

För att värna en uthållig och stark kunskaps- och kompetensförsörjning behöver fler strategiska nätverk initieras tillsammans med de bästa kunskapsmiljöerna, som kan leda till framtida klusterbildningar och ökad attraktionskraft av kompetens och talangfulla individer.

Det innovationsstödjande systemet med dess aktörer är avgörande för regionens innovationskraft. (Västerbotten)

Många hänvisar enligt tidigare till EU samt till den nationella definitionen och flera organisationer skapar sin egen variant utifrån dessa formuleringar. Organisationerna presenterar grundtanken för innebörden av ”vad” innovation är och hur de väljer att tolka innebörden. Allt som är ”nytt och som får ett värde”.

Implementeringen av en ny eller avsevärt förbättrad produkt, (vara eller tjänst), process, marknadsföringsmetod, eller en ny organisationell metod i affärsliv, arbetsplatsorganisationen eller externa relationer. (OECD/EU, Oslo-manualen 2005)

Innovationer är nya lösningar som svarar mot behov och efterfrågan i vardagen och omvärlden. Värdet uppstår i nyttiggörandet och tillämpningen av en idé. Värdet som skapas kan ta många former - ekonomiska, sociala eller miljömässiga värden. (Nationell definition)

Den nationella strategin undertecknad av Näringsdepartementet/Regeringskansliet/A. Lööf skapar på samma sätt som genom det europeiska trycket gör, påtryckning och krav på regionerna att utveckla strategier och verksamheter för att bidra till de övergripande målen. Det underförstådda budskapet är att detta är något som krävs av alla som vill vara med i spelet.

Det finns en likhet mellan många av dokumenten och delvis bygger denna likhet på texternas hänvisning till andra dokument och strategier vilket är tecken på anpassning till den sociala ordningen. Ur legitimeringsperspektiv kan dessa hänvisningar ses som ett sätt att skapa trovärdighet (Wenneberg 2010). Bemyndigande genom krav på anpassning kallas "the authority of conformity" av Van Leeuwen och svaret på frågan varför är, uttalat eller underförstått: "för att alla andra gör så", ett sådant budskap behöver inte heller förklaras.

I studiens sammanhang kan man se hur rubriker som t ex "Sverige är ett av de mest innovativa länderna" påverkar och präglar samhällets uppfattning om varför eller att man måste arbeta med innovation. En ensidig bild av att innovation är en framgångsfaktor och att vi som land har en styrka och en stark position gör att många upplever att de måste fortsätta bevaka positionen och leva upp till de högt ställda förväntningarna.

Enligt Van Leeuwen är gränsen härfin mellan en riktig lag och "lagen om anpassning".

EU har mål för sysselsättning - Innovation, utbildning, social sammanhållning, energi, klimat. (Örebro)

...att skapa en mening för ett engagemang bland aktörerna och slutligen ett sätt att bidra till Europa2020-strategin. (Värmland)

Dessa formuleringar kring vad som krävs och att EU förväntar sig engagemang är troligen svårt att negligera.

Enligt EU handlar den nya innovationspolitiken också om ett synsätt som de kallar Smart Specialisering, det vill säga att man från regionernas sida identifierar sina viktigaste tillgångar och

fokuserar på dem för att öka konkurrenskraften. Denna strategi kan bidra till att landstingen konkretiserar sin regionala strategi utifrån de övergripande riktlinjerna.

Smart specialisering är en modern innovation- och forskningsstrategi som syftar till att maximera regioners potential och konkurrenskraftiga fördelar. (Dalarna)

Landstingen vill bli uppfattade som legitima aktörer vilket betyder att det är svårt att gå emot etablerade normer. (Furusten 2007:21) För denna studie innebär detta att ramen för landstingens sätt att förhålla sig till innovation inte handlar om ”innovation eller inte innovation”. De sociala och moraliska förväntningarna på innovationsmedvetenhet har blivit så pass etablerad att det ses som självklart att arbeta med innovation i någon form.

7.2.2 Legitimering genom moraliska värderingar

Legitimering genom moraliska värderingar är utbrett i texterna, i avsnitten som beskriver prioriteringar och hur innovationsarbetet ska ske refereras det ofta till värderingar istället för till en myndighet som inte går att ifrågasätta. Dessa värderingarna är kopplade till diskurser som är inte alltid är tydliga utan endast antyds. Det som uppfattas direkt är toppen av ett isberg enligt Van Leeuwen. Koncept som innebär moraliska diskurser och motiv i denna studie redovisas vidare nedan.

I texterna beskriver landstingen hur de vill vara och hur de är innovativa. Genom att på olika sätt berätta om vilka som ska vara innovativa, var och när de ska vara innovativa kan man förstå genom vilka värderingar de legitimerar arbetet. Legitimering sker bland annat genom hänvisning till värden som dynamisk, öppen, kunskap, kreativitet, socialt och hållbart. Van Leeuwen kallar diskurserna koncept vilka skapar generella motiv som enligt Habermas (1976:36), används för att skapa masslojalitet (Van Leeuwens 2007:97). Abstraktioner kan vara att motivera genom hänvisning till ett värde utan att skriva ut det tydligt, t ex beskrivs konkreta aktiviteter vilket grupper och individer förväntas delta i eftersom det är kopplat till samarbete och engagemang vilket ses som riktigt i sammanhanget (Van Leeuwen 2007:99). Landstingen fokuserar ofta på ord som kan relateras till deras roll som samhällsaktör, såsom öppenhet och kunskap.

*En naturlig del av verksamheternas förbättringsarbete är att utgöra en lärande verksamhet där verktyg och metoder utvecklas genom utveckling av idéer...
(Västmanland)*

Uppfattas som en kvalificerad kunskapsorganisation. Öppenhet/klimat till att pröva och värdera nya metoder och eller tekniker. (Västmanland)

I detta exempel hänvisar författaren till ”kunskapsorganisation” vilket är ett etablerat positivt värde och lägger till ”kvalificerad” vilket förstärker budskapet. Det visar också att nyskapande och innovationsarbete kopplas till en annan diskurs (Van Leeuwen 2007) i detta fallet kunskapsdiskursen.

I materialet uttrycks ofta vikten av att vara nyskapande vilket bland annat märks genom formuleringar kring kreativitet, utvecklingskultur och dynamik, det poängteras hur arbetet ska gå till och hur människor bör vara. Detta kan illustreras genom följande exempel:

Ett dynamiskt samarbetsklimat är nödvändigt för ett innovativt samhälle. (Gävleborg)

Kreativitet och innovationer uppstår när erfarenheter från olika områden möts och ger upphov till nya idéer. I detta är öppenhet i de system där innovationer uppstår central. (Blekinge)

..en stark innovationskultur är grunden för ett utvecklingsinriktat, inkluderande och tillåtande arbetsklimat. (Stockholm)

Dessa exempel visar också på hur innovation och beskrivningar av innovationskultur hänvisar till samarbete och inkludering.

Tema ”samhällsansvar” i generell bemärkelse liksom ”det innovativa klimatet” är vanligt i texterna, det innovativa klimatet blir ett ”koncept” för ett antal olika förmågor och handlingar t ex nytänkande, kunskap, lärande, öppenhet, delaktighet, samarbete etc. Från ett tidigare mer renodlat ekonomiskt perspektiv har man enligt Castello på senare år kunnat se att organisationer på alla nivåer tar ett större socialt ansvar genom att agera mer värderingsstyrt än tidigare. Adjektiv som tydliggör betydelsen av organisationens ansvarstagande ifrågasätts inte utan blir tvärtom ett sätt att synas. De organisationer som var tidiga med att ta detta ansvar kunde använda det som ett extra värde men nu är det en grundläggande förväntad handling (Castello 2011:12).

Nya tjänster, varor, metoder och arbetssätt som bidrar till ett inkluderande och välmående samhälle. (Kronoberg)

Det gäller att erbjuda attraktiva lösningar på stora utmaningar som en långsiktig hållbar miljö, en hållbar energiförsörjning, en åldrande befolkning och en effektiv integration. (Skåne)

Legitimering kopplat till när och var landstingen ska vara innovativa sker bland annat genom hänvisning till samverkan och öppenhet.

En stark innovationskultur (Nyfikenhet, nytänkande och entreprenörskap måste uppmuntras. Fruktbara innovativa miljöer (mötet mellan olika kompetenser,

erfarenheter och individer.) Att samla en grupp människor med olika erfarenheter och kunskaper är ett kreativt sätt att "få fart" på innovationer. (Östergötland)

Fruktbara innovativa miljöer signalerar vad som behövs och att det skapas värde. Klustermiljöer och innovationsslussar är exempel på organisationsformer. Ett annat exempel på vad som efterfrågas av miljön är "...ett internationellt ekosystem för innovation", vilket signalerar behov av ett större sammanhang. Legitimering kopplat till vilka som ska vara innovativa sker bland annat genom hänvisning till delaktighet, inkludering, mångfald, respekt för olikheter, genus.

Innovationsutveckling behöver omfatta människor oavsett bakgrund, kön, ålder och bostadsort. Genom likvärdiga förutsättningar att utveckla kunskap, kreativitet och mod kan vi skapa såväl små som mer omfattande teknik och samhällsförändringar. (Västerbotten)

Innovationsmodellerna för regionen ska bygga på öppenhet, mångas delaktighet samt respekt för de olika medverkandes kunskaper och arbetsätt. (Skåne)

Gränsbrytande innovation: Bryta genusmönster, gränsöverskridande innovationsarbete. (Dalarna)

Vidare används "gränsbrytande" som tillägg till innovation, gränsbrytande kan tolkas som en form av nytänkande som här hänvisar till genusmönster, hur man ska vara innovativ och vilka som får vara innovativa.

De tolkningar som landstingen gör av de gemensamma sanningar som omger dem kan förklara hur de berättar om sig själva och genom vad de väljer att lyfta fram. I Strandgard Pedersen och Dobbins artikel – In search of identity and legitimation, beskrivs hur organisationer strävar efter att vara unika men samtidigt konstateras att alla större organisationer delar några få gemensamma nyckelvärden. Peters and Waterman's (1982). (Strandgard Pedersens och Dobbins 2006:901). I landstingens fall finns många exempel på att öppenhet är en viktig egenskap.

Utvecklande av bättre idéer från de bästa källorna i världen, genom samarbete med personer utanför den egna organisationen (Öppen innovation).

Enligt tidigare så är Open innovation en av de senaste formerna av innovation, vilket innebär att organisationer bör samverka med aktörer utanför den egna organisationen (Vanhaverbeke & Chesbrough 2006).

Att presentera en kvalitet kan enligt tidigare skapa igenkänning. Om beskrivningen av innovationsarbetet inte förstärks och bekräftas genom förenkling av hur arbetet ska ske kan en viss tveksamhet förstås. Att som avsändare ha en invändning kan vara problematiskt i denna typ av

dokument, ordval och tonen i språket påverkar hur man uppfattar texten och att i detta sammanhang ge en balanserad bild av utgångsläget kan påverka hur mottagaren uppfattar texten.

Med kreativitet, sparsamhet och flitighet har våra föregångare skapat ett gott liv i ett landskap med magra jordar, stora avstånd och liten tillgång på energi. (Kalmar)

Ett exempel på jämförelse där de upplevda svårigheterna sätts i sammanhang med både kreativitet och kring att inte slösa bort pengar. Upplever organisationen en tveksamhet eller vill de förmedla att planer och handlingar bör vara realistiska för att genomföras. (Van Leeuwen, 2007:97f) Ord som flitighet och magra jordar skapar känslor vilket också är exempel på kategorin myter, som sker i kombination med både rationalisering och moraliserande värderingar. Argumenten förankrar att handling motiveras därför att den ger ett önskvärt resultat, i exemplet ovan skapades ett gott liv. (Van Leeuwen 2007:103).

Moraliska värden kring samhället lyfts fram på olika sätt, t ex social nytta, hållbara lösningar och trygghet, *utvärderande ord* spelar en stor roll i denna typen av legitimering.

Landstingens egna förmåga och synsätt märks genom ordval och hur mycket eller lite de beskriver konkret hur, vem, var och när de ska vara innovativa. Några redogör explicit för styrkor, svagheter, hot och möjligheter vilket också ger en bild av hur de legitimerar sitt arbete. Mycket av det som är legitimering genom moraliska värderingar är abstrakta beskrivningar.

7.2.3 Legitimering genom rationalisering

I texterna lyfter landstingen fram mål på en rad olika sätt. Syften och definitioner används för att presentera vad som ska uppnås och varför. Att skapa mening är ett sätt som ofta integreras med ord som även är moraliska värderingar vilket Van Leeuwen också skriver om, ”för att ett syfte ska vara legitimt måste en viss del moral vara inkluderat.” Detta kan illustreras genom följande exempel:

Förnyelse skapas i grunden av människor och därför är grunden att alla innovationer ska vara socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbara. (Västerbotten)

Det här visar att landstingen är medvetna om omvärldens krav på t ex socialt ansvar och hållbarhet.

Genom att hänvisa till mål, mening och användning skapas förklaring i någon form. Legitimering genom rationalisering skapas genom instrumentella eller teoretiska förklaringar. I denna studie visar detta sig genom att institutioner på internationell och nationell nivå har bestämt att t ex tillväxt är ett givet mål. Som Van Leeuwen skriver så måste ett syfte vara moraliserande för att bli legitimerande. Till mål, mening, effekt och moraliserande adderas (Van Leeuwen 2007:102) ord som förankras/backas upp av bakomliggande diskurser. Med effektorientering menas vad som blir resultatet av sociala handlingar, i denna typ kan avsändaren inte styra utgången av sina förslag,

formuleringar som används kopplar ihop mål med vad som ska bli resultatet genom "x ska så att y ska ske" eller "x ska för att y ska göra" (Van Leeuwen 2007:103).

Här presenterar två av landstingen hur de ska bli attraktiva regioner i framtiden. (Van Leeuwen 2007:105)

Att ligga i vinnarspåret (...) Regioner med stor attraktionskraft blir vinnarna i detta globala mästerskap. Östergötland har alla förutsättningar att också fortsättningsvis vara en sådan attraktiv region. Vi har kunskap, vi har människor med energi, vi har framgångsrika innovativa företag. (Östergötland)

Skåne ska uppfattas som en attraktiv internationell plats och innovationsmiljö. (Skåne)

Effektorientering kan uttryckas som en intensionell definition alltså utifrån sin intention t ex att hitta lösningen på ett problem, att skapa värde är intentionen.

En innovation karaktäriseras av att den innehåller någon form av nyhetselement. En ny idé blir en innovation först när den sprids på en marknad av något slag och skapar värde. (Blekinge)

..något nytt som förändrar ekonomins innehåll och som skapar nytt eller större ekonomiskt och samhällsligt värde när marknaden tar till sig, prövar och använder det. (Örebro)

Gemensamt för olika typer av innovationer är att de skapar nytt värde för användare, kunder eller målgrupper. (Sörmland)

Resultat går inte alltid att planera, ansvariga försöker förutse framtiden genom att sätta mål och skapa strategier men de kan inte skapa effekten själva. I detta fall kan formuleringar som förklarar vad som ska leda till målet användas.

.. att hitta vägar för en hållbar tillväxt. (Östergötland)

Vi måste mer effektivt och kraftfullt tillsätta resurser för att stimulera och bidra till ett framgångsrikt innovationsarbete som stärker den östgötska konkurrenskraften. (Östergötland)

I en globalt sammanlänkad ekonomi med ökad konkurrens ställs stora förhoppningar till att innovationsutveckling ska leda till ökad hållbar tillväxt med fler livskraftiga företag och fler arbetstillfällen, i såväl Europa och Sverige som i vår region. (Västerbotten)

Innovation handlar om nya sätt att skapa värde för samhälle, företag och individer. Värdet uppstår i tillämpningen, användningen och spridningen av en innovation. (Västerbotten)

Ett dynamiskt samarbetsklimat är nödvändigt för ett innovativt samhälle. (Gävleborg)

Att legitimera genom att presentera idéer som är användbara och effektiva härstammar från filosofiska traditioner som utilitarianism och pragmatism som specifikt argumenterade för syfte, användbarhet och effektivitet som kriterier för sanning och grund till ett riktigt beteende (Van Leeuwen 2007:102).

Exempel på målformuleringar som på olika sätt förklarar vad som betraktas som viktigt och delvis som orsak- och verkanssamband (Van Leeuwen 2007:102).

Örebroregionen behöver fortsätta att utveckla arbetet kring innovation och entreprenörskap för att vara en fortsatt konkurrenskraftig region. Regionen är i behov av att fler nya idéer och innovationer kommer ut på marknaden. Detta ger förutsättningar för nya företag och ger befintliga företag en möjlighet att växa. Vilket i sin tur skapar konkurrens, förnyelse av näringslivet och bidrar till ökad sysselsättning. (Örebro)

...stimulera näringslivet och ge den regionala ekonomin förutsättningar för att skapa hållbar tillväxt. (Gävleborg)

...för en hållbar ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning (...) ett sätt att skapa tillväxt och öka regionens konkurrenskraft. (Sörmland)

...yttersta mål är en inkluderande, smart och hållbar tillväxt. (Skåne)

För att Sverige ska kunna behålla och stärka sin välfärdsnivå måste landets konkurrenskraft på globala marknader förbättras. En starkt innovationsförmåga är vägen till ökad konkurrenskraft. (Kronoberg)

...bidra till nya bra jobb och en hållbar och inkluderande tillväxt i Värmland. (Värmland)

I texterna finns många olika formuleringar kring måluppfyllelse, resultat och kvalitet. Mycket kretsar kring tillväxt och liknande ekonomiska termer. Att klara konkurrensutsättning, effektivitet, nytta för användare och att överleva.

...för att Värmland ska stå sig väl i vår konkurrensutsatta värld. Innovation är ett av grundfundamenten för hållbar tillväxt och välfärd. (Värmland)

Innovation beskrivs enligt ovan ofta genom varianter av ”att hitta lösningen på ett problem”. Skapa värde genom att hitta lösningar och sätta utmaningen i centrum. Smart specialisering och behovsorienterad innovation ska även lösa utmaningar inom miljöområdet och sociala problem. Förenklat innebär det att globala och lokala utmaningar är ett problem vilket kan ses som möjligheter om man hittar lösningar.

Utmaningsdriven innovation sätter utmaningen i centrum. Utifrån detta identifieras kompetenser och talanger som på bästa sätt kan bidra till att lösa problemställningen – oberoende av bransch, forskningsområde eller organisationstillhörighet. (Kronoberg)

Innovation är ett ord som används flitigt inom såväl politik som ekonomi. Ordet är positivt laddat och indikerar förnyelse, effektivisering och lösningar på existerande problem. (Blekinge)

Nyheter och förbättringar som inte kommer till användning är inte innovationer. Det är först när en idé kommer till användning eller kommersialiseras som den blir en innovation. (Jämtland-Härjedalen)

I dokumenten formuleras budskap som ska få individer, grupper och organisationer att agera i en viss riktning. (Furusten 2007:73, 78-79). Dessa budskap formuleras ibland som reklambudskap för orten.

LEVA, VÄXA, VERKA – Det ska vara lätt att förverkliga sina drömmar, ambitioner och idéer i Sörmland. (Sörmland)

Exempel på legitimering genom att förutsäga hur det kommer att gå (Van Leeuwen 2007:104) syns också i texterna.

Att ha ett innovativt klimat och skapa ett attraktivt samhälle genom miljöer och människor är underförstått en föreställning om att innovation är lösningen på någonting. Detta skapar en inramning med vissa förväntningar. Behov presenteras på ett likartat sätt och de bygger ofta på budskap kring att man måste agera på ett visst sätt pga konkurrenssituationen.

Det gäller att spänna bågen och ta klivet full ut i kunskapssamhället för att attrahera kompetens, globala samarbeten och lösningsinriktade innovationer. Det vill säga – arbeta för att stärka regionens innovationsklimat för en framtida tillväxt. (Dalarna)

..att bli ett världsledande varumärke som symboliserar modern innovationsdriven samhällsutveckling, driven av en öppen, hållbar och attraktiv livsstil. (Jämtland-Härjedalen)

Skåne ska uppfattas som en attraktiv internationell plats och innovationsmiljö. (Skåne)

En regions framtid ligger i förmågan att vara attraktiv för investerare, företag, boende och besökande. För att lyckas krävs ett starkt regionalt ledarskap. Framgångsrika företag inser att de kan utvecklas positivt om "den regionala myllan" är gynnsam. Särskilt viktig är tillgången till kvalificerad arbetskraft. (Örebro)

...en nyskapande region präglad av människor med många och banbrytande idéer där det finns plats för nya sätt att tänka och göra. (Västerbotten)

...en grön och öppen gränsregion som skapar företag och jobb genom bra utbildning för alla. (Värmland)

Den lokala utgångspunkten är en strävan efter ett attraktivt samhälle där man samverkar och skapar möjligheter för utveckling, lärande, delaktighet och sociala värden för lokalbefolkningen. Den omvärldsorienterade synen präglas av konkurrens, att vara bäst och ta position genom stark tillväxt och attraktivitet.

Tron på rationalitet som sanning präglar modernismen. När vi tänker på hur vi ska leva våra liv, hur samhället vi lever i ska utvecklas, hur organisationer vi berörs av fungerar, så tenderar vi att tänka i termer av framsteg, tillväxt och utveckling snarare än tvärtom" (Van Leeuwen 2007:78). Vi tänker också att saker är förutsägbara och kalkylerbara vilket enligt Furusten starkt präglar institutionella rörelser (Furusten 2007:79).

7.2.4 Legitimering genom myter

I materialet finns det formuleringar som skapar känslor för läsaren, genom dessa textavsnitt skapas legitimitet, ord och formuleringar som liknar små berättelser tillför symbolik till texten. I texterna, rubrikerna och i citat finns det exempel både på sådant som ger en positiv känsla och sådant som ger en känsla av hot eller varning. Landstingen fokuserar ofta på sådant som kan relateras till utmaningar på olika nivåer, globala och lokala. Detta kan exemplifieras genom följande citat:

Manna faller inte från himlen. Om vi vill skapa utveckling i vår del av landet så måste vi själva agera. Även om det går att hitta resurser på annat håll så är det vårt ansvar att ständigt leta och inte minst göra oss relevanta för samarbeten och resurser utifrån. (Kalmar)

Att förklara att ingenting kommer gratis på detta sätt ger en känsla som påverkar mottagarens bild av situationen och vilken attityd de bör ha till uppgiften. Språkets utformning påverkar känslor, hur läsaren uppfattar möjligheter och eventuellt problem. I Van Leeuwens teori kallas detta cautionary tale/moral tale (Van Leeuwen 2007:107).

Ett annat sätt att skapa en bild är att ge exempel på hur man gjort tidigare vilket också märks i texterna, genom att t ex använda ord som *tillsammans* påminns man som läsare om hur man ska lyckas. Exempel på rubrik.

Innovation skapar vi tillsammans! (Stockholm)

Att arbetet är en process beskrivs här genom att likna det vid en resa.

Vi har fått vara med på en mängd resor där målet har varit att ta fram en riktig produkt eller tjänst, från idé till implementering. (Stockholm)

Redogörelserna för hur innovationsarbetet ska utföras beskrivs ibland i avsnitt som benämns som handlingsplaner, även här förekommer det ”berättelser” som beskriver framtidsutsikter och önskad position vilket är exempel på hur myter bäddas in i materialet och blir en del av både konkreta mål och de värderingsstyrda målen. Genom beskrivningar av de egna möjligheterna och jämförelser med andra skapas också legitimitet genom att bilderna som målas upp ger en känsla av främst möjligheter. Hur de egna möjligheterna och styrkorna presenteras är olika men generellt är berättelserna kring arbetet som helhet präglade av möjlighetsorienterade texter. Beskrivningen av framtidsutsikter har ofta delar som ger en viss känsla av varning och hot. Vad sker om man inte lyckas klara av alla utmaningar som man ställs inför? Då många hinder lyfts fram ges en bild av hot och problem. ”För att överleva måste vi...” De som förmedlar att det finns en plan och att organisationen beskriver sig som handlingskraftig med goda möjligheter genom samarbeten med andra samt att det finns engagerade människor, är de som i högst grad ger en bild av möjligheter. I några texter förmedlas en bild av organisationens förmåga och position genom andras uttalanden, listor etc vilket också är ett exempel på legitimering. Framgången och bilden av tidigare goda resultat är ett sätt att legitimera fortsatta initiativ. (Van Leeuwen 2007:107). De inledande texterna i dokumenten; förord, sammanfattning, inledning är oftast utformade som en personlig text som undertecknas av en eller fler av de ansvariga, i dessa delar används också känslor för att beskriva t ex syftet med arbetet.

Formuleringar kring varför innovationsstrategin finns och hur den har arbetats fram kan också ses som myter, det är berättelser som legitimerar organisationens arbete. Att det har gjorts stora ansträngningar signalerar att arbetet är viktigt, att kunna presentera en innovationsstrategi ger ett värde i sig själv. Även om innovation blivit etablerat som en del av samhällets sätt att förbättra och utveckla så är det inte alla som skapar separata dokument. En beskrivning av arbetet förväntas vara uppfylld i någon form och att ha ett specifikt dokument kan vara av värde, helheten och delarna av innehållet med form/bilder blir sammantaget ett sätt att berätta en historia.

Några exempel på hur personer i ”berättelserna” beskrivs med värdeord: kreativa, innovativa, tänkande, kompetenta, initiativförmåga, nyfikenhet, tillit, öppenhet, inre drivkrafter, motivation.

Genom dessa ord skapas en bild av vem och vilka som är framträdande i innovationssammanhang. Text ges entreprenörer vissa särskilda förmågor som sammankopplas med innovation, de kan tänka nytt och vara handlingskraftiga.

Organisationer och samhället beskrivs med ord som: attraktiva, dynamiska, kunnande, kapacitet, kapital, relationer, kluster, smart samverkan, gränsöverskridande, mångfald. Olika grupper lyfts fram som nya och viktiga. Om forskning och akademi beskrevs som centrala platser tidigare så är nu även ”övriga” grupper i samhället välkomna att delta.

Handlingar och aktiviteter beskrivs med ord som: dialogmöten, samverkan, samhandling, gemensamma krafter. De gemensamma ansträngningarna skapar framsteg och förnyelseförmåga vilket kommer ur ett inkluderande synsätt. De förhållanden som beskriver omvärld och nuläge är textformuleringar som: gemensamma globala samhällsutmaningar, konkurrens, krav på förnyelse och utveckling, strävan efter en attraktiv livsmiljö.

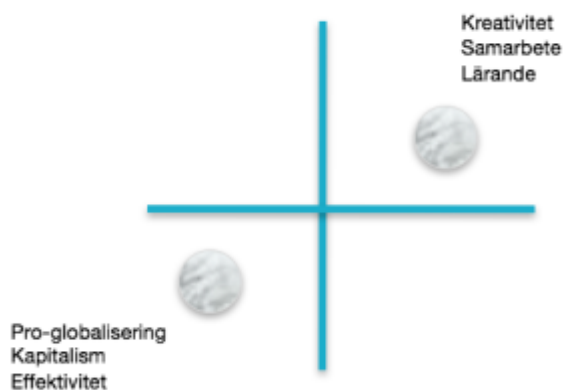
Dessa berättelser och ord blir ett sätt att motivera och skapa drivkraft. De beskriver hur man ska vara, vad som krävs, vad som är attraktivt och de påverkar känslan av nya möjligheter och att man bör arbeta med innovation.

Andra exempel på hur begreppet används är genom nya kombinationer. Att ta hänsyn till när det gäller begrepp kan vara uttrycket ”definierbart är endast det som inte har historia” som Bergström och Boréus skriver genom att citera Nietzsche i boken *Textens mening och makt* (Bergström och Boréus 2005:181). Följande varianter är exempel på varianter av innovationsbegreppet vilket bidrar till synen på innebörden av innovation: Behovsdriven/-orienterad innovation, utmaningsdriven innovation, kunskapsbaserade öppna innovationsarenor, ett öppet internationellt ekosystem för innovation, innovativa miljöer, fruktbara innovationsmiljöer, gränsbrytande innovation, användardriven innovation, öppen innovation, innovationsprocesser, innovationsnätverk, innovationskultur, innovationsklimat, innovationsambassadörer, innovationsinspiratörer, innovationssamordnare, innovativt förhållningssätt, innovationspolitik, innovativt samhälle, innovativt näringsliv, innovationsmodeller, hållbar innovation, grön innovation, social innovation, systematisk innovationsförmåga, innovationskedja, innovationssystem, innovationsslussar, innovationsstöd, innovationsutveckling, innovationsupphandling, systeminnovation, innovationsunionen.

7.3 Konflikter mellan olika legitimitetsanspråk

I dokumenten presenteras utmaningar och mål inom olika områden och på olika nivåer, det handlar om tillväxt, konkurrens om arbetskraft, att ha den bästa livsmiljön, olika typer av samhällsutmaningar osv. Tillväxt är ett mål som ofta presenteras som ett delmål för att andra problem ska kunna lösas. Att landstingen visar på helhetsförståelse på ett sätt som t ex en privat aktör inom en specifik verksamhet inte behöver göra är naturligt och dokumenten är mer eller mindre utformade på en nivå som inte väljer perspektiv. Några väljer dock att berätta mest om sin egen verksamhet med goda exempel och med en redovisning av hur innovationsarbetet ska skötas framåt. Några beskriver ett bredare perspektiv men ändå med en lokal förankring medan andra har stannat vid en mindre anpassning av t ex Näringsdepartementets eller Vinnovas definitioner.

Dessa skillnader bidrar till hur konflikten mellan olika principer upplevs och kombinationerna av diskurser och det är dessa som är allra mest intressant att förstå (Vaara). För att förstå hur innovation förklaras i de studerade dokumenten är också förändringen av begreppets innebörd, det historiska perspektivet, en del av svaret. Tidigare har innovation varit tydligare sammankopplat med ett kapitalistiskt synsätt, globaliseringen har gjort att konkurrensen ökat vilket ställt högre krav på effektivitet och att skapa tillväxt, nu krävs även andra värden för att bli trovärdig. Under de senaste åren har begreppet utvecklats, bland annat i och med ”Open innovation” vilket innebär att utbyte av erfarenheter mellan fler aktörer krävs för att lyckas. Alla människors kreativitet och gemensamma lärande ses som framgångsfaktorer. Dessa två världar kan ses som en konflikt mellan legitimitetsprinciper, de har olika bakgrund och de formuleras på olika sätt, de diskurser/ideologier som jag uppfattar utifrån analys av texterna och tidigare forskning är dessa.

Figur 2. Bakomliggande värderingar, se två typer sid 25.

Ett sätt att förtydliga skillnaderna mellan typerna är också genom ord som svarar på frågorna hur, vem, var och när:

	Legitimitet genom rationalisering	Legitimitet genom moraliska värden
Hur	Målformulering/ effektivitet	Kreativa samarbeten, allas kunskap
Vem	Experter	Alla
Var	Särskilda miljöer	Öppet
När	Avgränsat	Alltid

Konflikten mellan de rationella anspråken och de moraliska anspråken att ägna sig åt innovation är genomgående. Att tillväxt och konkurrens framförs av myndigheter på både nationell och europeisk nivå gör att dessa inte är förhandlingsbara. Bland de värderingsstyrda skälen märks förutom de sociala och hållbara motiven, ”det innovativa klimatet” som rubrik för arbetsätt, aktörer och arenor.

Beskrivningen av innovationsklimatet innebär även en breddning av vilka som är välkomna att vara innovativa, förr var innovation någonting som hände på forsknings- och utvecklingsavdelningar, individer med en speciell profession arbetade med innovation. Nu arbetar fler och fler aktivt för att involvera och engagera alla i nytänkande för att hitta lösningar på stora och små, lokala och globala problem och utmaningar. Det finns sällan någon tydlig prioritering mellan dessa målsättningar, då de globala utmaningarna upplevs komma allt närmare och konkurrensen för många verksamheter är påverkad av globalisering, digitalisering, medialisering etc så finns också krav och möjligheter att bidra, och att vara en del av lösningen.

Den regionala politiken måste alltså förhålla sig till både nära och fjärran utmaningar. Ur denna situation är det tydligt att möjligheten men också det nödvändiga med att förhålla sig till och vara öppen inför världen. Samverkan med nya arenor kan tillföra kunskap och inspiration till det lilla samhället. Att inte ta denna chans blir otänkbart för många. I ”det innovativa klimatet” ryms även entreprenörskap och kreativitet vilket också är högt värderat i innovationssammanhang. Olikhet skapar spänning vilket kan leda till nytt lärande som kan skapa värde. Konflikter märks mellan myndigheternas prioriteringar och det lokala samhället som har både rationella och många värderingsstyrda skäl att arbeta med innovation.

Att som organisation förhålla sig till flera legitimeringsanspråk samtidigt visar sig på olika sätt vara komplicerat. I dokumenten finns olika varianter på avsändare; person/organisationer och sådana som inte har en uttalad person som avsändare. I förord och inledande texter ges ibland en personlig bild av vad som ska uppnås och varför. Ett exempel på denna komplexitet beskriver en landshövding i förordet till landstingets innovationsdokument.

Klimatförändringar, demografiska förändringar och stigande sjukvårdskostnader är exempel på utmaningar som vårt samhälle måste hantera. [...] Och vi, myndigheter, kommuner, den offentliga sektorn, måste utveckla vårt sätt att arbeta – till gagn för länets utveckling. Vi måste alla tydliggöra nyttan med det vi gör och enas om vad vi ska prioritera. (Östergötland)

Texten är taget ur ett sammanhang men kan ändå stå som exempel för svårigheten som kommer ur en multirationalitet.

Ett annat exempel på formulering i ett förord.

Innovationer inom alla sektorer i samhället är viktiga för en hållbar tillväxt och utveckling”. [...] ”Med denna strategi som grund kommer länets aktörer tillsammans kunna verka för både förnyelse inom näringslivet och fler investeringar i länet. (Sörmland)

Enligt tidigare redogörelse så är legitimering genom bemyndigande utbrett i de studerade dokumenten. Legitimering genom moraliserande värden används tillsammans med andra målbeskrivningar t ex vid beskrivningar av hur innovationsarbetet ska genomföras. Myndigheternas fokus står inte i motsats till moraliska värden även om det traditionellt har handlat mer om rationella motiv. Myndighetens nivå är den faktor som påverkar om det finns en konflikt. Då dokumentens avsändare ofta legitimerar sitt arbete genom moraliska värderingar finns det ingen konflikt medan myndigheter på högre nivå inte lyfter dessa värden på samma sätt.

Med anledning av ett minskat förtroende (Sethi, 2002) (Palazzo) kan sättet att argumentera bli påverkat, ett sökande efter bekräftelse och behov av fleras deltagande kan initiera nya former av legitimering. Landstingens sätt att rättfärdiga framtidsstrategier och handlingsplaner balanserar mellan olika argument, i dokumenten finns det många exempel som uttrycker att det inte bara är ekonomi som är målet utan även andra värden, t ex kunskap.

Självklart måste vi också arbeta för att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från människor med olika bakgrund. (Kalmar)

..god innovationsförmåga, som främjar ett jämställt och jämlikt näringsliv. Jämn könsfördelning behövs för innovation. (Blekinge)

...att stärka till exempel lokalsamhället, hälsa, arbetsförhållanden etc och uppmuntra entreprenörer, samhällsentreprenörer och partnerskapslösningar. (Blekinge)

Legitimering genom bemyndigande är enligt tidigare vanligt i kombination med legitimering genom rationalisering, här finns egentligen ingen konflikt. Definitioner och syftesbeskrivningar som EU, Vinnova etc sprider är exempel på detta och de formulerar gärna mål i termer av effektivitet och tillväxt utifrån konkurrenssituationen.

Konflikt mellan rationalisering och moraliserande värden finns på olika sätt i alla dokument, den är grund för att landstingen ibland väljer att legitimera sina aktiviteter genom att fokusera mer på argument som kopplas till diskurser kring kreativitet och samarbete. Min uppfattning är att det är vanligare att de moraliserande värderingarna omsätts till lokala förklaringar kring hur arbetet ska gå till, vilka som är delaktiga osv. Den rationella legitimeringen som uttrycks genom mål samt beskrivningar av mening och effekt är ofta generella.

Konflikter finns mellan de högsta myndigheternas prioriteringar och det lokala samhället som har både rationella och många värderingsstyrda skäl att arbeta med innovation.

Målet med det innovativa klimatet kan vara processen och dess delar, denna plattform för samarbete kan ses som ett sätt att konkurrera om arbetskraft vilket är en viktig del i att bli ett attraktivt och innovativt samhälle. Målen formuleras trots allt ofta genom syftesbeskrivningar om att lösa stora gemensamma samhällsutmaningar.

Enligt Pallas & Fredriksson finns det anledning att tro att konflikter som uppstår skapar faktiska problem. Kommunikationen är ett styrmedel som ska bidra till effektivitet, produktivitet och koordination, vilket landstingens ambition är att göra. Men att uppfylla omvärldens krav och samtidigt skapa en tydlig identitet är inte en enkel sak (Pallas & Fredriksson 2013:28).

Om man ser utvecklingen av innovationsbegreppet, som en utvidgning av innovationsdiskursen kan konflikterna som fortfarande finns bland annat mellan de rationalistiska motiven och de moraliska värderingarna fungera tillsammans. Då en ny syn på vad innovation är framförs från institutioner på nationell och europeisk nivå kan t ex landstingen också ta steget mot ett sådant synsätt. Förändrade arbetssätt och förståelse kan kanske skapa acceptans för en ny helhetssyn vilket betyder att innovationsdiskursen får en större giltighet (Holt 2010).

8. Slutdiskussion

Resultatet av studien visar att legitimering genom bemyndigande är vanligt och att det skapar ett grundläggande förtroende då det bekräftar att landstinget har kunskap om mål, prioriteringar och vad som rekommenderas från t ex Vinnova och Regeringen. Det visar att landstinget följer normerna för hur innovationsarbete ska bedrivas. Legitimering genom moraliska värderingar sker bland annat genom att landstingen beskriver sina arbetssätt, vilka som ska vara delaktiga i arbetet samt genom att nya samarbetsformer initieras av dem. Kreativitet och lärande beskrivs ofta i dessa sammanhang. När det gäller legitimering genom rationalisering framhålls landstingens mål och vad som blir effekterna av dem, t ex beskrivs ofta vikten av att klara konkurrensutsättningen som råder genom att alltid arbeta för att skapa tillväxt. Legitimering genom myter sker på olika sätt i de studerade dokumenten. Formuleringar som ger en känsla av att man får problem om man inte är tillräckligt innovativ liksom de formuleringar som ger en bild av möjligheterna med att vara innovativ skapar drivkraft.

Exempel på hur man kan förstå landstingens sätt att legitimera innovationsstrategierna är genom hur de beskriver EUs riktlinjer och den nationella innovationsstrategin samt genom hur deras strävan efter ekonomisk trygghet också beskrivs som en överlevnadsstrategi. Innovation kan användas som plattform för att involvera fler människor med olika kompetenser och erfarenheter i utvecklingen av samhället och det signalerar även att kunskap är viktigt genom att anknyta till lärande och utbildning på olika sätt. Dessa olika budskap formuleras ibland som berättelser och syftet med berättelserna är att varna, ”vad händer om vi inte..” och för att motivera, ge självförtroende och skapa engagemang. Att framställa sin verksamhet genom goda exempel och beskriva vilka styrkor och möjligheter man har genom att t ex lyfta fram kreativa människor och innovativa miljöer gör att mottagaren tolkar verksamheten som trovärdig och attraktiv.

Att vara medveten om kontexten har varit viktigt i denna studie, landstingens uppdrag är komplext och dokumenten är i en genre som har många funktioner. Genom analysen har jag fått en ökad förståelse för organisationerna och för typen av dokument, att studera många texter av samma karaktär har givit värdefulla perspektiv, det jag upplevt som mest tänkvärt är insikten om att många dokument i stora delar är kopior på någonting annat. Form och layout har inte ingått i studien men det kan ändå noteras att många av dokumenten följer ett likartat mönster både vad det gäller disposition och form. Det är intressant med tanke på vad dokumenten förväntas skapa, nytänkande i olika former.

När vet man att en idé är innovativ? Bör det utvärderas, och i så fall hur länge? Vem bestämmer vad som är innovativt, att resultatet av en idé verkligen ger nytta och vad som egentligen är nytta och vem ska uppleva nyttan? Resultatet av studien har givit svar på hur landstingen legitimerar sina innovationsstrategier och jag har uppfattat skillnader i materialen utifrån vilka perspektiv landstingen

valt att presentera sina strategier. Analysen visar att även om flera olika legitimeringsanspråk tar plats bredvid varandra så kan det geografiska perspektivet, lokalt vs globalt, påverka balansen. Att följa en högre myndighets strategi ger legitimitet men de som utvecklar och beskriver ”sitt sätt” att vara innovativa på legitimerar sitt arbete på ett annat sätt, genom moraliserande värderingar i högre grad.

Det geografiska perspektivet vore intressant att studera ytterligare, finns det till exempel skillnader mellan hur städer och landsbygdsregioner legitimerar sina strategier språkligt, hur de beskriver utmaningar, tillgång till kreativa miljöer, kompetens m m. Glesbygden har annorlunda utmaningar än stadens men finns det andra samband, hur ser konflikterna ut i olika sammanhang? Ett annat geografiskt perspektiv som vore intressant att studera är kring Sveriges position internationellt. Hur legitimerar Sverige som nation sitt innovationsarbete språkligt jämfört med andra länder? Vad är det i ett lands kultur och samhällsstruktur som påverkar hur man legitimerar sig och vilka konflikter som blir aktuella?

Genom att analysera texterna systematiskt har jag fått svar på studiens övergripande syfte.

Landstingens rättfärdigande av sitt innovationsarbete märks genom att de hänvisar till myndigheter på högre nivå och många av dem använder andra institutioners definitioner av vad innovation är. Att förstå hur en organisation legitimerar sitt arbete har flera dimensioner vilket jag har fått förståelse för genom de valda frågeställningarna. Att myndigheter styr och att motiven ofta är ekonomiska är väl känt. Samhällets behov av socialt ansvar, hållbarhetsmedvetenhet är mer och mer självklart att lyfta fram som prioriterade områden och i de studerade dokumenten integreras detta med innovationsarbetet på olika sätt. Hur konflikten mellan olika värden uppenbarar sig samt vad som mer påverkar har varit intressant att studera då det är ett val som regionala och lokala aktörer kan göra medvetet eller omedvetet. Hur processen ser ut och hur medvetet eller omedvetet detta går till bedömer jag som svårt att avgöra, genom en observationsstudie skulle man kunna få fördjupad förståelse kring det. En skillnad som jag tycker mig läsa ut är dock att de som väljer att vara mer lokala än andra blir mer konkreta i och med den lokala förankringen.

Landstingens innovationsarbete rättfärdigas enligt tidigare på många sätt genom beskrivningar av hur, vem, när osv som t ex behandlar hur satsningar och initiativ ska genomföras. Även genom att presentera de egna styrkorna och olika typer av möjligheter skapas grund för legitimitet. Genom att beskriva resurser och engagemang i stor utsträckning och formulerat genom värderingsstyrda motiveringar som samverkan, öppenhet, kreativitet etc förklaras och förstärks budskapet. Det som i många texter beskrivs som ”ett innovativt klimat” innefattar en rad olika kriterier som ger en bild av vilken plattform som innovation förutsätter.

Då innovationsstrategidokumentet växer fram ur en process som löper genom olika nivåer i och utanför landstingen sker arbetet med påverkan från både omvärld, organisationen själv och individer på olika nivåer. Media har naturligtvis också del i spridning och utveckling av synen på innovation. De mål som formuleras är inte av den karaktär att någon eller några kan lösa dem genom ett beslut eller en strategi, målen är svåra att mäta och omfattningen av dem är inte sällan diffusa.

Ranstad beskrev 2009 att innovation kommer fortsätta vara viktigt för länders välstånd och att policydokumentet är i förändring. (Ramstad 2009:533) Detta är troligen lika aktuellt idag.

Tänkbar vidare forskning – Vilka mönster finns i näringslivet? Olikheter/likheter mellan tjänster och produkter och vilka branscher driver utvecklingen? Att studera mer om vilka roller som förväntas bidra till innovation. Hur bildspråk och form legitimerar samt mer om utveckling av begreppet. Hur uppfattar mottagarna av innovationsstrategierna texterna? Djupintervjuer med avsändare för att förstå bakgrunden samt deras motiv och reflektioner kring budskap och innehåll. Narrativ/retorisk analys för att förstå mer om hur denna teknik används. En internationell jämförelse för att få perspektiv på Sverige som innovationsnation.

Referenser

- Berger, P. and Luckmann, T. (1966) *The Social Construction of Reality*. Harmondsworth: Penguin.
- Bergström, G., & Boréus, K., (2005), *Textens mening och makt, Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, Studentlitteratur, Narayana press, Denmark.
- Boltanski, L., & Thévenot, L. (2006). *On Justification: Economies of Worth*. Princeton: Princeton University Press. (Beställd)
- Bryman, A., (1984) *Organization Studies and the Concept of Rationality*, Journal of management studies [0022-2380] Bryman, Alan år:1984 vol:21 iss:4 sidor:391
- Bryman, A., (2008) *Samhällsvetenskapliga metoder*, Stockholm, Liber
- DiMaggio, P., (1997) *Culture and Cognition*, Annual Review of Sociology
Vol. 23 (1997), pp. 263-287
- Cloutier, C., & Langley, A. (2007). *Competing rationalities in organizations: A theoretical and methodological overview*. Cahiers de recherche du GÉPS, 1(3).
- Castello, I., och Lozano, J.M., (2011) *Searching for New Forms of Legitimacy Through Corporate Responsibility Rhetoric*, Journal of Business Ethics (2011)100:11–29DOI 10.1007/s10551-011-0770-8
- Drucker, P. (1993). *Post-capitalist society*. New York: Harper Business.
- Dowling, J., och Pfeffer, J., (1975) *Organizational legitimacy - Social values and organisational behavior*. Pacific Sociological review. 18/1:125-136
- Dryzek, J. S., (1999) *Transnational Democracy*, The Journal of Political Philosophy: Volume 7, Number 1, 1999, pp. 30-51
- Fairclough, N., (1992) *Discourse and social change*, Cambridge Polity Press
- Fairclough, N., (2000) Guest editorial: *Language and neoliberalism*. Discourse & Society 11(2): 147–148.
- Fairclough, N., (2003) *Analysing discourse: textual analysis for social research*. London and New York: Routledge. (Hämtas på Humanisten)
- Fredriksson, M., & Pallas, J., (2013) *Med synlighet som ledstjärna, en analys av vilka principer som styr kommunikationsarbetet i nationella förvaltningsmyndigheter*, Division of Media and Communication Science Research Report 2013:1
- Freeman, C. (2008). *Systems of innovation: Selected essays in evolutionary economics*. Camberly, UK: Edward Elgar Publishing.
- Friedman, T. (2007). *The world is flat 3.0: A brief history of the twenty-first century*. New York: Picador.
- Florida, R. (2002). *The rise of the creative class*. New York: Basic Books.

- Florida, R. (2005). *The flight of the creative class*. New York: Basic Books.
- Furusten, S., (2007) *Den institutionella omvärlden*, Liber, Malmö
- Habermas, J. (1976) *Legitimation Crisis*. London: Heinemann.
- Hellspong, L., (2001) *Metoder för bruktextanalys*, Studentlitteratur, Lund.
- Hermans, H., J., M., och Dimaggio, G., (2007) *Self, Identity, and Globalization in Times of Uncertainty: A Dialogical Analysis*, Review of General Psychology 2007, Vol. 11, No. 1, 31–61
- Giddens A (1984) *The Construction of Society*. Cambridge: Polity Press.
- Holt, M.S., (2010) *The promise and peril of innovation: A critical analysis of discourse, power and identity at an internet company*, The University of North Carolina at Chapel Hill, ProQuest Dissertations Publishing
- Jacobs, D., (1998) *Innovation policies within the framework of internationalization*
- Leech, G. (1966) *English in Advertising*. London: Longman.
- Meyer, M., Buber, R., Aghamanoukjan, A., (2012) *In Search of Legitimacy: Managerialism and Legitimation in Civil Society Organizations*, Voluntas (2013) 24:167–193 DOI 10.1007/s11266-012-9306-9
- Meyer and Scott, (1983) Ogilvie R.,S, () *Voluntarism, Community Life, and the American Ethic* (:159)
- Meyer, J. and W. Scott: 1983, 'Centralization and the Legitimacy Problems of Local Government', in J. Meyer and W. Scott (eds.), *Organizational Environments: Ritual and Rationality* (Sage, Beberly Hills, CA), pp. 199–215.
- Pallas, J., Fredriksson, M., & Wedlin, L., (2016) *Translating Institutional Logics: When the Media Logic Meets Professions*, sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav
- Oddo, J., (2011) *War legitimization discourse: Representing 'us' and 'them' in four US presidential addresses*. Discourse & Society 22(3): 287–314.
- Palazzo, G., och Scherer, A., G., (2006) *Corporate Legitimacy as Deliberation: A Communicative Framework*, Journal of Business Ethics (2006) 66: 71–88 Ó Springer 2006 DOI 10.1007/s10551-006-9044-2 :82-83
- Ramstad, E., (2009) *Expanding innovation system and policy an organisational perspective*, Finnish Funding Agency for Technology and Innovation, Tekes, Kyllikinportti 4, PO Box 69, FI-00101 Helsinki, Finland
- Reyes, A., (2011) *Strategies of legitimization in political discourse: From words to actions*, Discourse & Society 22(6) 781–807 © The Author(s) 2011 Reprints and permission: sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/0957926511419927 das.sagepub.com (797-798)

- Rothwell, R., (1992) *Developments toward the fifth generation of innovation, Technology analysis and strategic management*, Technology Analysis & Strategic Management [0953-7325]
Rothwell, Roy år:1992 vol:4 iss:1 sidor:73
- Sethi, S. P.: (2002), *Standards for Corporate Conduct in the International Arena: Challenges and Opportunities for Multinational Corporations*, Business and Society Review 107, 20–40.
- Scott, W. R.: 1991, 'Unpacking Institutional Arguments', in W. W. Powel and P. J. DiMaggio (eds.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* (University of Chicago Press, Chicago), pp. 164–182.
- Steinmann H., Scherer A. G. (2000) *Corporate Ethics and Management Theory*. In: Koslowski P. (ed) *Contemporary Economic Ethics and Business Ethics*. Springer, Berlin, pp. 148–192
- Strandgard Pedersen, J., och Dobbin, F., (2006) *In Search of Identity and Legitimation, Bridging Organizational Culture and Neoinstitutionalism*, American Behavioral Scientist Volume 49 Number 7 March 2006 897-907 © 2006 Sage Publications 10.1177/0002764205284798
<http://abs.sagepub.com> hosted at <http://online.sagepub.com>
- Suchman, M., C., (1995) *Managing Legitimacy: Strategic and Institutional Approaches*, The Academy of Management Review Vol. 20, No. 3 (Jul., 1995), pp. 571-610
- Säll, L., (2014) *Regionalpolitikens diskursiva grunder och gränser Om politik, makt och kunskap i det regionala samhällsbyggandet*, Karlstad University Studies ISBN 978-91-7063-555-7, Universitetstryckeriet, Karlstad 2014
- Vaara, E., (2014) *Struggles over legitimacy in the Eurozone crisis: Discursive legitimation strategies and their ideological underpinnings*, Discourse & Society 2014, Vol. 25(4) 500–518 © The Author(s) 2014 Reprints and permissions: sagepub.co.uk/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/0957926514536962 das.sagepub.com
- Vanhaverbeke, W., Chesbrough, H., West, J., (2006) *Open innovation – Researching a new paradigm*, OUP Oxford
- Van Dijk TA (1998) *Ideology: A Multidisciplinary Approach*. London: SAGE
- Van Leeuwen T (2007) *Legitimation in discourse and communication*. Discourse & Communication 1(1): 91–112.
- Van Leeuwen, T. and Wodak, R. (1999) 'Legitimizing Immigration – a Discourse-historical Analysis', Discourse Studies 1(1): 83–119.
- Weber, M. (1964) *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: The Free Press. .
- Weber, K., M., och Rohrer, H., (2012) *Legitimizing research, technology and innovation policies for transformative change Combining insights from innovation systems and multi-level perspective in a comprehensive 'failures' framework*, AIT Austrian Institute of Technology, Department Foresight & Policy Development, Donau-City-Straße 1, 1220 Vienna, Austria ^b IFZ, University of Klagenfurt, Schlögelgasse 2, 8010 Graz, Austria

Wegener, C.,(2012) ”*Jeg kan godt sige innovativ. Begrænser innovationsdiskursen innovation i praksis?*”, Dansk sociologi, Nr 4/23. Årg 2012

Wegener, (2012) *Public sector innovation: value creation or value loss?*, Elm European Longlife magazine, issue 4/2012

Wenneberg, S.B., (2010), *Socialkonstruktivism: positioner, problem och perspektiv*, Malmö, Liber

Övriga källor

EU webb. https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/policy_en (hämtad 20170105)

Göteborgs universitets hemsida, <http://www.gu.se/forskning/innovation> (hämtat 20170105)

Regeringen, [regeringen.se http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/09/845-miljoner-kronor-till-en-kraftsamling-for-innovation/](http://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2016/09/845-miljoner-kronor-till-en-kraftsamling-for-innovation/) (artikel hämtad 20170102)

SKL, hemsida

<https://skl.se/demokratiledningstyrning/politiskstyrningfortroendevalda/kommunaltsjalvstyre-sastyrskommunenochlandstinget/sastyrslanstingen.1790.html> (hämtat 20170104)

Svenska Dagbladet, [svd.se http://www.svd.se/sverige-snuvas-pa-guld-i-innovationsfajten](http://www.svd.se/sverige-snuvas-pa-guld-i-innovationsfajten) (artikel hämtad 20170102)

Vinnova, hemsida <http://www.vinnova.se/sv/Om-Vinnova/Vinnova-och-omvarlden/Samhallsutmaningar/> (hämtar 20170105)

Bilaga 1, Analysverktyg

Hur legitimerar landstingen sin innovationsstrategi genom att förhålla sig till andras påverkan?

Finns det människor som påverkar dem?

Finns det organisationer som påverkar dem?

På vilket sätt formuleras denna påverkan?

Hur beskriver landstingen syftet med innovationsarbetet?

Vilka mål vill de uppnå?

Vilka effekter vill de uppnå?

För vem ska de vara innovativa?

På vilket sätt förklarar landstingen hur innovationsarbetet ska utföras?

Hur vill de vara innovativa?

Vem/vilka är innovativa?

Var är de innovativ?

När är de innovativ?

Hur beskrivs den egna förmågan?

Hur beskrivs möjligheter och hot?

På vilket sätt kan olika legitimeringsanspråk stå i konflikt med varandra?

I vilken omfattning finns det konflikter?

Hur hanteras eventuella konflikter i texterna?

Finns det områden som saknas i texterna?

Bilaga 2, Studieobjekt

1. Stockholms läns landsting "SLL Innovation". Publiceringsår 2015. Avsändare Landstingsrådet och chefen för SLL Innovation.
2. Sörmlands läns landsting. "Innovationskraft Sörmland 2020". Publiceringsår 2014. Avsändare Regionförbundet Sörmland.
3. Region Kronoberg. "Regional innovationsstrategi för Kronobergs län". Publiceringsår 2015. Avsändare Regionstyrelsen (Linnéuniversitetet, Länsstyrelsen)
4. Kalmar läns landsting, "Innovationsagenda Kalmar län 2015-2020. Publiceringsår 2015. Avsändare Regionförbundet (med stöd av tillväxtverket mfl)
5. Blekinge läns landsting, "En innovationsstrategi för Blekinge". Publiceringsår: 2015. Avsändare: Regionsstyrelsen
6. Region Skåne, "En internationell innovationsstrategi 2012-2020". Publiceringsår 2012. Avsändare: Regionen, Vinnova och tillväxtverket
7. Värmland läns landsting, "Värmlands forsknings- och innovationsstrategi 2015-2020". Publiceringsår 2015, Avsändare: Region Värmland, näringslivet, akademien och offentlig sektor
8. Region Örebro, "Innovations och entreprenörskap", Publiceringsår 2014. Avsändare: Regiondirektören
9. Dalarna läns landsting, "Mobilisera för tillväxt, innovationsarbete och smart specialisering", Publiceringsår 2015. Avsändare: Region Dalarna
10. Region Gävleborg, "Innovations- och näringslivsprogram 2014-2020", Publiceringsår 2014. Avsändare Region Gävleborg
11. Region Jämtland Härjedalen, "Innovativa Jämtland Härjedalen 2015", Publiceringsår 2015. Avsändare Region Jämtland Härjedalen med stöd av Tillväxtverket
12. Västerbotten läns landsting, "Innovationsstrategi Västerbotten 2014-2020, Publiceringsår 2014. Avsändare: Regionrådet
13. Region Östergötland, "Vi ligger i vinnarspåret" Publiceringsår: 2012 Avsändare: Landshövdingen
14. Landstinget Västmanland, "LTV Västmanland", Publiceringsår: 2015, Avsändare LTV Innovation